Högholmsgränd. 31.

EESTI PÄEVALEHT

EESTNISKA DAGBLADET

LAUPÄEVAL, 10. jaanuaril 1976 Nr. 1 (4091)

Göteborgi Algkooli sisuka ja huvitava kavaga pühadepidu

GÖTEBORG (EPL) — Göteborgi Eesti Algkooli jõulupidu 21. detsembril Gamlestadi rahvamajas möödus kõigiti senise traditsiooni kohaselt. Algas see jõuluevangeeliumiga, mis esitati kooli nooremate — I ja II kl. õpilaste poolt, kes täitsid toredasti ülesande, mis sümboliseerib Kristuse sündi. Evangeeliumi tekst oli jaotatud nii, et seda jatkus ütlemiseks kõigile. Ja ütlemisega saadi hästi toime. Nagu laulugagi lõpuks: Püha öö. Jõulupalvuse pidas evangelist Abel Milder, selgitades lähemalt jõluevangeelimumi mõtet ja lõpetas sooviga, et eesti rahvas püsiks tugevana võitluses oma olemasolu eest. Palvusele kaasnesid laulud Üks roosike on tõusnud ja Oh sa õnnistav. Meenutati ka Kodu-Eestit: V kl. õpilane Linda Linsalu deklameeris Jõulutervituse Eestile.

Kõik see oli nagu peo sissejuhatuseks, millele alles päriskava järgnes. Ja "päriskava" kujunes nagu suureks ülevaateks sellest, mis koolis oli õppeaasta esimesel poolel tehtud, kui kaugele oli jõutud eesti keele ja eesti laulu alal. Ja teadagi ka sel alal, mida sobib tähendada sõnaga "kasvatus". Et pooleaastane töö koolipõllul kandis rikkalikult vilja, seda kiitis saali täis pidulisi kestvalt aplausidega.

Ettekannete osas olid esimese 14 kavapunkti täitjad I ja II kl. õpilased, kes deklameerisid eranditult jõululuulet ja laulsid lõpuks hea kordaminekuga kaks laulu — Oh, lapsed, kõik tulge! ja Läbi sahiseva lume, milliseid koolijuhataja Tarjus kaastas klaveril.

Kõik ettekanded teostati ilma ühegi äparduseta ja keelelise komistuseta, ja pealegi nii ühtlase tasemega, et oleks tõepoolest raske kedagi eriti esile tõsta.

Ja siis oli sõna deklameerimiseks III ja IV kl. õpilastel, kellede esinemise kohta saab ka ainult ütelda tänu ja kiitust. V ja VI kl. ei võtnud seekord deklameerimisest osa. Eranditis oli ainult VI kl. õpilane Koidu Viir, kes lõpetas üksikesinemiste osa deklamatsiooniga Nii on hea mälestada.

Muusikalisi vahepalu serveerisid klaveril: IV kl. õpilased Linda Mägi ja Maria Rohtla mängisid neljakäeliselt Ungari tantsu. V kl. õpilane Katrin Soomägi mängis Merimeeste valsi ja VI kl. õpilane Linda Neemelaid Menueti.

Kava esimene osa (kokku 25 punkti) lõpetati laulmisega õpilaskoorilt, kus on kaastegevad neli viimast klassi. Eero Tarjuse juhatusel lauldi Tasa, tasa jõulukeilad.

Järg lk. 7

Jõuluvana (Elmar Ojaste teisik) on saabunud Göteborgi algkooli jõuluõhtule, saadetuna põlalpoistest. Vasakult Jaan Truuväärt, Indrek Päts ja Christian Baumann. Pakki on tulnud saama Maria Laussen. (Foto Kopler).

Häältelugemine raaliga kohtuasjaks Kanadas?

TORONTO (EPL kirjasaatjalt) — Eestlaste Keskesindus Kanadas praeguse koosseisu valimistel läbi kukkunud kandidaadid valmistavad praegu ette kohtulikku nõudmist, kuna nad väidavad, et valimistulemused ei olnud õiged. Viktor Rein ja Voldemar Toming on saatnud EKN juhatusele ja valimiste peakomiteele mitmel korral proteste ja on andnud asja advokaadi kätte. Nad väidavad, et häälte lugemist elektronarvutil teostati kolmel korral ja igal korral erineva tulemusega. Esimesel lugemisel sai näiteks praegune esimees Udo Petersoo 565, teisel lugemisel 1670 ja kolmandal 1673 häält. Protesteerijatest Viktor Rein sai esimesel lugemisel 802, teisel 438 ja kolmandal 437 häält.

Järg lk. 7

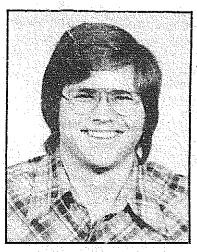

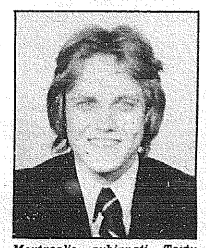

Montrealis auhinnati Tartu ülikooli aastapäeva auhinnatööde esitajad Mark Teose (ülal) ja Ilmar Soom (all).

Hollandi suurleht usutles eestlasi Amnesty-rapordist

Hollandi suurima ajalehe "De Telegraaf" poliitilise osakonna peakorrespondent Hend de Mari viibis hiljuti Stockholmis, et selgitada, mida baltlased, eriti aga eestlased arvavad Amnesty International äsjasest N. Liidu-rapordist, kus esmakordselt kinni naelutati, et ka Venemaal leidub poliitilisi vanhe ja valitseb terror teisitimõtlejate vastu. Henk de Mari, kes mõne aja eest ka ise käis Tallinnas ja avaldas muljeist rea rahvusvahelises ajakirjanduses tähelepanu äratanud artikleid, ei suutnud nimelt uskuda, et N. Liidus oleks ainult 10.000 poliitilist vangi — Amnesty raport on ilmselt "pehme". Stockholmi-külastusel vestles ta Eesti Majas pikalt Eesti Päevalehe peatoimetaja Juhan Koklaga ja Eesti ev. luteri kirikuvalitsuses õpetaja Thomas Vagaga.

Artiklit illustreerivad pildid intervjueeritud Juhan Koklast ja Thomas Vabast koos äsjase Tallinna-protsessi peategelase Soldatovi portreega.

Avaldame allpool "De Telegraafi" artikli tõlkes kokkuvõtlikult:

Eelmisel nädalal avaldatud A. Internationali raport poliitiliste vangide kohta Venemaal võeti 30.000 Balti põgeniku poolt Rootsis vastu segaste tunnetega. Balti põgenike kultuuriliste ja poliitiliste org. esindajad avaldasid ühestküljest üksmeelselt hääd meelt, et Amn. International lõpuks ometi ühe raporiga esines, aga nad leiavad selle rapordi olevat ka liiga pehme. A.I. raport näitab vähemalt kindlasti 10.000 poliitilise vangi olemasolu Nõukogude Liidus. Ollakse kindel, et paljusid nendest vangidest piinatakse süstemaatiliselt ja, et nad kõik elavad eba-inimlikes ja inimestele häbiväärses olukorras. Rapordist selgub, et paljud poliitilised vangid suletakse vaimuhaiglatesse, kus neid kehaliselt ja vaimselt hävitatakse.

Kõige rangema seletuse rapordi pehmuse üle andis meile eile Eesti Peapiiskopkonna sekretär Thomas Vaga.

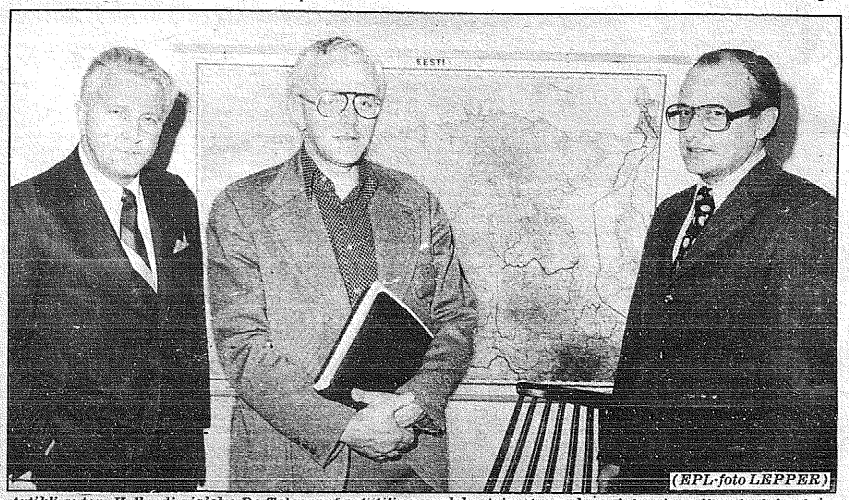

(EPL-foto LEPPER)

Artikli autor, Hollandi ajalehe De Telegraaf poliitiline peakorrespondent Henk de Mari (keskel) Eesti Päevalehe toimetuses koos intervjueeritavate toimetaja Juhan Koklaga (vasakul) ja õp. Thomas Vagaga

Kaks projektitoetust eesti sektorisse

Invandrarverket kõitles enne jõule sissetulnud vähemusorganisatsioonide avaldusi projektitoetuste saamiseks. Kolm toetust otsustati jaatavalt. Vastavad summad olid 5000, 6000 ja 5000 krooni.

Invandrarverket otsustas järgnevad toetustaotlused üle anda Riigi Kultuurnõukogule seisukohavõtuks, kuna need kuuluvad selle pädevusse: Eesti Kirjanike Kooperatiiv, Eesti Kirjanike Liit Välismaal, Eesti Kultuuri Koondis, Stockholmi Eesti Teater ja Stockholmi Läti teeater.

(EPL/K).

EPL Laupäeval, 10. jaan. 1976

SUUR MÄNG

Kuigi möödunud aastal palju köneldi "detentest", on ometi ilmne, et suur mäng on käimas maailma saatuse ümber. Ikka selgemini ilmneb, et demokraatiate vastasmängija N. Liit kõigile rahujuttudele, julgeoleku- ja SALT-konverentsidele vaatamata on oma poliitikat järjekordselt ümber korraldamas rangemale liinile nii seesmiselt kui väliselt. Lääneriigid, kes ikka ja jälle püüavad uskuda N. Liidu "häässe tahtesse", konstateerivad, et näit. desarmeerimisläbirääkimisil juba peaaegu saavutatud kokkulepped, kus venelased teatavaid mööndusi olid valmis tegema, jälle jooksevad ummikusse Nõukogude delegatsiooni väsimatus ettekäänete-otsimises. Olukord meenutab varasemaid sellelaadilisi läbirääkimisi Genfis aatomkatsete piiramise küsimuses, mis äkki katkesid tösiasja ees, et N. Liit oli läbirääkimiste ajal ette valmistanud uusi katseid ja laskis pommid "parajal ajal" plahvatada.

Oleks muidugi naiivsus uskuda, et n.n. maailma vasakuleväändumises, vägivaldsetes terroriaktides ja ootamatutes pööretes ei oleks mängus Moskva kaugeleulatuvad näpud. Portugali juhtum oli paraadnäiteks, kuidas isegi pa...poolse diktatuuri armees ... kommunistlikke raku... ja ...se salaja kuuluvaid ... ...tatakse vastutavate[illegible] ...adele — kuni tuleb nende aeg. Äsja tuli teade Pariisist, et ka Prantsuse sõjaväes on avastatud selliseid rakkusid ja kahjutuks tehtud. Kas aga kõik, võib muidugi küsida.

Vana aasta lõpul sattus maailma huvi prozhektorite alla senine Portugali asumaa Angoola Aafrika läänerannikul, kus juba vabanemise tunnil oli käimas uus suur sõjaline heitlus maailma demokraatlike ja kommunistlike riikide vahel kohalike bulvaanide, n.n. vabadusliikumiste kaudu. Moskva pani kõik MPLA kaardile, et saavutada selles maailmajaos uut sillapead, samal ajal teadlik olles Angoola loodusvaradest. Lõuna-Aafrika, nähes hädaohtu oma eksistentsile ja USA, taibates oma "detente-partneri" globaalseid agressiivseid eesmärke, asusid toetama mittekommunistlikke vabadusliikumisi Unitad ja FNLA-d — relvadega, et asi Moskvale lihtsaks ei muutuks. Kuid siis astus Vietnami sõja kaotusest hellaks tehtud kongress vahele ja keelas presidendile ära Moskvale vastuhakkamise, m.h. motiveerides seda ka "detente" ohustamisega!

Kui selles olukorras USA välisminister ja president Kremli selgelt hoiatasid, siis oli vähe väljavaateid, et see hoiatust tõsiselt võtaks. Üks vene diplomaate väitis pilkavalt, et vene abi lõpetamine "ei meeldiks kongressile USA-s"... USA valitsus on käsist-jalust seotud selles probleemiks, kuigi paistab selge olevat, et abi mittekommunistlikule poolele siiski antakse Fordi enda riisikol teatud määral edasi nendest summadest, mida kongress ei saa valitseda. Küsitav aga on, kas see asjade käiku suudab enam muuta.

USA-kongress on mõtelnud küll egoistlikult, kuid seekord mitte vastutust tundes tuleviku ees, mis siiski puudutamata ei jäta ka USA-d.

Kuivõrd N. Liidu mäng on globaalse ulatusega, näitab üha sagedasem mõjualuste maade kasutamine "kartulite tulest välja toomisel". KGB kasutab riikides, kus asjad on õrnad, satelliitriikide sõsarorganisatsioonide spioone ja agente, nende riikide allveelaevad ja kalalaevad aitavad kaasa koos saatkondadega globaalses spionaazhis. Angoola juhul on MPLA-sissidele abiks ja juhtideks saadetud hoopis kauge kommunistliku maa "vabatahtlikke" — need tulevad Kuubast.

Kuna see alla kriipsutab Castro sõltuvust Moskvast, kes Angoola pärast peab ohverdama oma viimase aja sobituspoliitika USA-ga ja teiste Ameerika riikidega, siis valgustab see ka üldiselt "uute" rezhiimide suhteid Moskvaga kui "vabadusvõitluse" relvastajaga ja majandusliku toetajaga. Peale kommunistliku Hiina, Jugoslaavia ja Albaania ei ole teisi kommunismimaid, kes saaksid ütelda "ei" Moskva direktiividele.

Mis puutub Kuubasse, siis valiti see maa Angoola abistajaks ilmse teadlikkusega, et see takistab kauge satelliidi uut heanaaberlikkust otse külje all oleva demokraatiaga, millise majanduslik jõud võiks vähemalt teoreetiliselt meelitada Castrot vähendama oma sõltuvust Brezhnevist. Viimane on ettevaatlik mees ja ei usa "igavese truuduse vandeid", mida satelliitide juhid, Castro kaasa arvatud, aeg-ajalt annavad.

Mäng maailma ümber on ulatumas üha kaugematesse regioonidesse. Ja üha kaugematele meredele tungivad vene sõja — ja kalalaevad. Märk, mis peaks muret tekitama nii USA-le kui endisele merede valitsejale Suur-Britanniale.

KLA

(EPL-foto LEPPER)

Jõulujumalateenistust Stockholmis kaunistas algkooli lastekoor ja Alfred Pisukese noorte viiuliansambel (pildil vasakul esinemas). Vasakul koguduse õpetaja August Raidur, kes pidas jõulujutluse

Tulvil pühadekirikud

Taevataat õnnistas möödunud jõulusid mitte ainult lumega, vaid ka päikesepaisteliste ilmadega. Eestlaste jõulukirikud olid nagu tavaliselt tulvil kirikulisi. Stockholmis näit. oli Jakobi kirikus tugevasti üle tuhande inimese.

Stockholmi peapiiskoplikus koguduses pidas oma esimese jõuluteenistuse koguduse uus õpetaja August Raidur, kes avaldas heameelt kohata kogudust nii täisarvusliselt. Jõulumeeleolu aitasid süvendada muusikalised ettekanded, Alfred Pisuke esines oma noorte viiuldajate ansambliga, bariton Andres Grosenius ja sopran Helvi Klement esitasid soololaule, viimane osalt eesti algkooli lastekoori tasutal. Lastekoor esines ka eraldi Harri Kiiski juhtimisel, kes tegutses ka organistina orelil.

Jakobi kiriku kõrval asuvas eesti ortodokskirikus teenis samuti esmakordselt koguduse preestrina jõuluõhtul Nikolai Suursööt, assisteerituna ülemdiakon Iilingust ja hüpodiakon Johannes Jürgensonist. Laulis koguduse koor Klaudia Naela juhtimisel. Ka siin oli rohkesti kirikulisi.

Stockholm-Hägersteni Uppenbarelsekyrka eesti jumalateenistusel teenis kommínister Artur Ködar ja organistina toimis Priit Ardna. Ka siin oli kirik tulvil rahvast.

Vene viljanälg aiva suureneb

Pealkirja all *"Vene viljanälg suureneb"* annab USA-s ilmuv majandusajakiri "Business Week" ülevaate olukorrast seoses N. Liidu viljapuudusega, jõudes lõpuks tulemusele, et N. Liidu juhtkond võib-olla loobub lõplikult põllumajanduse "tagakiuhtamisest" ja katsub viljapuudust pidevalt lahendada ostudega valuuta eest, mis saadakse tehnikasaaduste väljaveost.

Sellest hoolimata on esialgu investeerimine põllumajandusse kasvanud (42-lt miljonilt dollarilt 49 miljonile). Viljaikalduses ei süüdistata mitte kolhoosnikke (kes koguni saavad kiita) vaid "bürokraate". Tervet rida neist (kaasa arvatud põllumajanduse minister S. Poljanski) ähvardab vallandamine. Küsimus on koguni, kuidas käib veebruaris koguneval kompartei kongressil L. Brezhnevi käsi (N. Hrushtshov vallandati põllumajanduskriisi tõttu 10 aastat tagasi).

Viljaproduktsioon N. Liidus on alati olnud olenev ilmastikust (N. liiduteravilja ala asub palju rohkem põhja pool kui näiteks USA vastav ala). Tänavu produtseeriti vajaliku 210 miljoni tonni asemele ainult 137 miljonit tonni. Selle tulemusena on tapetud hulk teraviljast elavaid sigu ja kanu, samuti on toimumas laiaulatuslik kariloomade tapmine, mis vähendab piimatoodangut. Pikapeale tekkivast liha puudusest loodetakse üle saada kalapüügi intensiivistumisega.

Viljapuudus mõjutab ka satelliitriikide majandust, nad on sunnitud ostma vilja läänemaadest kalli valuuta eest. Peamised müüjad on Kanada, USA ja Argentiina, aga nendegi viljavarud pole kuigi suured.

Intensiivse viljaimpordi tõttu on tekkinud raskusi N. Liidu sadamates — puuduvad vilja lossimise seadeldised ja silod säilitamise jaoks. Nagu ikka on peale põllumajanduse just transport ja sellega seoses olevad tehnilised seadeldised N. Liidu majanduse kõige nõrgemad kohad. On karta, et hulk kalli raha eest imporditud vilja läheb enne tarbijate kätte jõudmist hukka.

Välismaistele vaatlejatele on selge üks asi: Hoolimata üle poole sajandi kestnud sotsialistlikust "ülesehitustööst" pole lahendatud N. Liidu üks põhilisi probleeme — põllumajandusliku produktsiooni vajalik tõstmine võrreldes rahva-arvu kasvamisega ja elustandardi tagasihoidliku tõusuga. Bürokraatia, masinavarustuse nõrkus (eriti parandamise ja tagavaraosade alal) ja enne kõike sundkolhoseerimise psühholoogilised tulemused nõrgendavad kommunistliku kolossi "jalgu". Aga iseseisvat ja ennast ise majandavat talupidajat ju ei tunnista kommunistlik ideoloogia... (EPL/AI)

EESTI PÄEVALEHT
Estniska Dagbladet
Peatoimetaja Juhan Kokla
Vastutav väljaandja (ansv. utg.)
Arvi Moor
Toimetus ja talitus:
EESTI MAJAS Stockholmis
Wallingatan 32, 1 tr.
Postiaadress: Box 667
101 29 Stockholm 1
Telefon 21 84 46
Toimetaja Eskilstunas Jüri Aus
Aadr. Eesti Päevaleht, Box 120,
631 02 Eskilstuna, tel. 016/14 77 72
Tellimispostgiro nr. 15 67 70-0
Kuulutusarvete postgiro 60 59 00-0.
Eesti Päevaleht Förlags AB,
Stockholm
Tellimishinnad:
Aasta .... kr. 215:—
Termin (4 kuud) ... kr. 78:—
Kuu .... kr. 21:—
Väljaandja EESTI PÄEVALEHT FÖRLAGS AB
Trükkija: Eskilstuna-Kurirens Tryckeri AB Eskilstuna 1976

Abiteenistuslaste jõulud sõjavangistuses Belgias

— Kõledad kiviseinad, hingeaurust tilkuv plekklagi, kivipõrand ja võrktoimelisest hädaklaasitükkidest lapitud akna augud — see on meie kodu tänavustel jõuludel. Tänavune jõulupuu on okastraat ja elektrilambid, mõtled endamisi. Ent ometi kostab ühest barakist kodune viis "Üks roosike on tõusnud". Kirikubarakki on jõululaupäeval kogunenud hulk mehi. Jääd üllatunult seisma, sest seal on jõulupuu küünlade ja klaaskuulidega, mis särab... Lapsepõlv meenub ja tekib lootus ja jõulutunne. Jõuluingel on ilmunud kõledasse Zedelgemi sõjavangilaagru kivibarakki.

Need on katkelised read 1945-ndal aastal ühe abiteenistuslaste poolt kirja pandud jõulumuljetest. Jätkame nende teismeliste eesti noorte, kes sõtta saatusest tõmmati, seikluste lõpuetapi kirjeldamist, mida mõni aeg tagasi puudutasime Uklei laagri likvideerimisega ja Esimese Tagavara Rügemendi (kol. Stockeby juhtimisel) üleviimisega inglaste sõjavangistusse Zedelgemis Belgias.

Niisiis olime ehtsas vangilaagris. Kõige teravam oli sidemete puudus välismaailmaga. Võeti ära raha, kellad, fotoaparaadid ja pussnoad. Uklei laagrist kaasa toodud isetegevus vaibus. Tegutses siiski rahvaülikooli loengute sari ja lätlastega kokku tehti uue-aasta ringis revüüd. Sellest meie kõrberännakust ei kasvanud välja mingit sideorganisatsiooni nagu laagrikaaslastel lätlastel "Daugava kotkad". Võibolla vajas maailm mõtlemisaega, mis meiega peale hakata. Suured sadamad olid lähedal. Belglased olid pildunud meie rongi kividega ja naised tõstnud saba meie mundrit nähes. Meie valvurid olid endised belgia SS-legionäärid — uutes mundrites. Neil tuli oma kuningat teenida sama kaua, kui olid teeninud Saksamaad.

Toit oli hea kvaliteediga, kuid normid pärastsõja aegsele sõjavangile nälja piiril. Riidevarustus oli kehv. Suvine metsa laagri elu oli mõjunud nii riietele kui jalanõudele. Alles kui igast sajakonnast üle kümne mehe ei saanud loendustele ilmuda jalanõude puudusel, tuli muudatus. Jagati riidevarustust ja saapaid. Inglise sõduri jakile oli suur kollane söör selja peale õmmeldud ja pükstel suur romb põlve peal. Olime märgitud mehed.

Elati suurtes laskemoona ladudes. Neli telliskivi seina, plekk katus ja muld põrand. kolmekordsed puuvoodid, üks laud saja mehele toidu jagamiseks. Iga päev kell viis rivistati terve laager raudteele loendusele. Üks inglane luges sõrmega read ülesse ja teine rehkendas. Kõik pidid seisma kuni laagri arv klappis. Nii iga päev.

Nii veetsime jõulud ja vabariigi aastapäeva traataia taga. Veebruaris 1946 võttis vabanemine päris ametliku ilme (täideti hulk pabereid). Kuid soikus äkki. Märts tõi siiski pääsemise traatalast okupeeritud Saksamaale. Eestlased ja leedulased toodi Borghorsti, Münsteri lähedale. Uude elukohta saabuti eraisikuna, kuid sõjaväelist korda ei saanud paljude juurest nii kergelt ära harjutada. Vangriided olid ainuke riidevarustus kaua aega pärast n.n. vabanemist.

Paar meest tulid vangilaagri erariideis. Nad mobiliseeriti dr. Mäe käsul Saksamaal kuu aega enne sõja lõppu ja kõndisid ligi aasta ühest laagrist teise omas "mundris".

Noorte sõdurite kannatuste sügavpunkt oli möödas. Nad olid olnud sõjas ja sõjaväes ning sõjavangis enne kui said 18-aastaseks. Uut elu tuli alustada nälginuina ja sõjavangi tundmustega kaltsudes. Enamusel puudusid omaksed Saksamaal. Paljud katsusid siiski saada teistesse põgenike laagreisse. Peab märkima, et põgenikud olid eriseisundis — elu laagrites oli tunduvalt parem kui n.n. saksa ühiskonnas. Eriti sõduritel oli raskusi "põgeniku paberite" saamisel. Borghostis olid kõigil DP-õigused. Eestlaste laagrites töötas hulk koole ja töövõimalused olid sellised, mis tõmbasid. Esimene proov omal käel oli saada täisõiguslikuks põgenikuks — see oli tähtis hiljem ülemeremaadesse pääsemisel. Kõigil see ei õnnestunud.

Balti vahiteenistuste üksuste skriinimis-komisjon ameeriklaste juures tunnistas lennuväe abiteenistuslased "mittesõdureiks." See tunnistus omakorda aitas avada väravaid, sest Saksamaa oli lukus.

"See on kirjeldus kuidas tuhat eesti noort poissi tulid Saksamaa põgenikelaagrisse, kust algasid uued seiklused n.n. vabasse maailma.

Üks lugeja oli minu varem ilmunud Uklei laagri elu kirjeldusest välja lugenud väite, et eestlasi ei antud välja vene võimudele. Tahtsin ainult öelda, et kasakad, armeenlased, ungarlased, kroaadid, rääkimata vlasovlastest, anti kõik kommunistidele välja vastu oma tahtmist.

Kurioosse näitena võin tuua loo ühest saaremaa perest, kes leidid varju Uklei laagris Venemaale saatmise eest. Kohalik bürgermeister tahtnud neid kui "vene kodanikke" välja anda, mida tehti kõigi "vene päritoluga" põgenikega ja töölistega, kas nad soovisid või mitte. Saaremaa perekonnale tehti laagris templitega ingliskeelsed paberid, et nad on eestlased ja teel Lüübeki põgenike laagrisse. Meil on andmeid ainult nende saatustest, kes on pääsenud läände ja suvatsenud oma seiklusi avaldada, nagu näiteks koguteoses "Eesti Riik ja rahvas teise maailmasõjas" ja "Eesti saatusaastad 1945-60".

Minu pika jutu mõte oli tuletada meelde neid keerulisi aegu 30. aasta tagasi ja tervitada saatuskaaslasi lausega: Olime siiski õnneseened. Uklei ja Zedelgehem olid lahjad joogid võrreldes selle karikaga, mis tuli tühjendada meie sõduritel teistes laagrites teiste võimude juures.

HEINO

End. KGB-mees: USA hävitab ise oma vastuluure org-i

WASHINGTON — Endine N. Liidu spioon Peter Deriabin on ainud välja oma peidupaigast USA-s ja hoiatanud, et CIA hävitatakse nende paljastustega, mis viimasel ajal kogu maal on moehaiguseks muutunud. Ta ütleb, et CIA on praegu oma hävingu äärel ja seda on põhjustanud mitte N. Liidu salaluure agentide osavus ja tugevus, vaid seda teevad ameeriklased ise. Deriabin kinnitab, et ta peaagu kuuleb oma endisi kolleege möirgamas naerust, kui nad jälgivad seda, mis USA-s praegu toimub.

Deriabin teab, mida ta räägib: Kuni oma ärahüppamiseni Viinis 1954 ta oli KGB major N. Liidu salaluures. Ta toodi kohe ärahüppamise järel USA-sse, kus ta on olnud Ameerika salaluure nõuandjaks. Talle anti siin täiesti uus isiksus, et teda kaitsta N. Liidu kättemaksu eest. Nüüd ta siiski riskis oma identsuse paljastamisega ja tuli vabatahtlikult CIA-d kaitsema, kuna ta tahab olla tänulik USA vastu. Ta ütles, et CIA nagu iga teine organisatsioon on teinud eksitusi, aga need eksitused tuleks parandada ilma suure lärmita nagu praegu tehakse. Salaluure agentuur mida "helgiheitjatega" uuritakse, pole enam võimeline oma ülesandeid täitma. Need paljastused tulevad kasuks üksnes vaenlasele. See on traagiline, et paljastuse õhinas on peaaegu jõutud CIA tegevuse lõhkumiseni, mida N. Liidu agendid pole seni suutnud teha.

Vähemuste pühadekirik

Pühapäeval, 4. jaanuaril toimus Stockholmi katoliiklikus Maria Ilmutuskirikus Rootsis asuvate sisserändajate ja vähemuskirikute oikumeeniline jumalateenistus, kus osalesid ka Eesti ev. luteri kirik peapiiskop Konrad Veemi ja Eesti ortodokskirik preester Nikolai Suursööti kaudu. Jumalateenistus kanti üle raadio kaudu.

Jumalateenistust kaunistasid poola lauljad, kes ette kandsid jõululaule, kitarrimuusikat esitas üks serblane, katoliku preestrid laulsid ja süürialased laulsid oma jõululaule. Jutlustas katoliku preester Johann Angermayr.

Peale eesti kirikute olid kaastegevad veel katoliku, anglikani, prantsuse reformeeritud, ungari protestantlik, serbia ja süüria ortodokssed kirikud, soome ja läti luteri kirikud.

———

Turismireis Pühale Maale

Toronto eestlaste ettevõttel korraldatakse ka käesoleval, s.o. 1976. aastal aprilli kuus, eestlaste ühine turismireis Pühale Maale. Reisi kestvus on 17 päeva ja külastakse Piiblist tuntud ja ka muid ajaloolisi paiku.

Reisijuhiks on pastor Helmut Rüdmik, kellele käesolev reis saab olema juba kümnes nimetatud maale. Need turismireisid on saanud küllaltki populaarseks ja nii oli möödunud aastal eestlastest osavõtjate arv 63. See näitab ka eestlaskonna küllaltki rikkalikku huvi selle maa, tema ajaloo ja sealt pärit kultuuri ja usu vastu.

Asjahuvilised Rootsis võivad pöörduda lähemate andmete saamiseks aadressil: Ing. Heino Viikholm, P.L. 431, 610 =3 Lotorp, ehk telefoni teel: 0122/29277 (Finspångi rajoon).

———

Külastage EESTI MAJA WALLING. 34-I

Skautlik aasta-koosolek USA-s

LAKEWOOD (VES) — Lakewoodis Johannes Kaivu nimelises Peamajas tpimusid skautlike malevate aastakoosolekud, mis oma osavõtjate arvuga ületasid senised. Kahe päeva jooksul käis koosolekutest läbi üle 80 osavõtja. Erakorraliselt palju oli kohal noori, kel näis olevat eriline huvi ESTO '76 pidustuste ja järgneva maailmalaagri vastu, mis järjekorras leiab aset USA-s 1978. a. Kaheksaliikmelise grupina olid seekord esindatud Kanada malevad, eesotsas Sk. Liidu peaskaudiga skm. Jaan Lepaga ja Gaidide Liidu peagaidiga gdr. Hilja Kuutmaga. USA üksuse kaugemaks esindajaks oli peagaidiga gdr. Hilja Kuutmaga. USA üksuse kaugemaks esindajaks oli nskm. Karl Nõmmik Buffalost. Põlevamaks päevakorrapunktiks osutus ühisel koosolekul ESTO '76 programm ja skautlik osa selles, mille peale kulus kolmandik koosolekute ajast. Raamatuaasta raames oli tublisti välja pandud noorsoo- ja skautlikku kirjandust noortejuhtidele tutvumiseks.

Aruannetest selgus, et mõlema maleva liikmete arv on olnud kahe viimase aasta jooksul enam-vähem stabiilne. Gaididel on see praegu 11 üksuses kokku 221 liiget ja huvitaval kombel ka skautidel 9 üksuses koku 221 liiget. Nii päris tasavägine. Ka sisuline töö üksustes kui kogu malevate ulatuses näis aruandjate ettekannetest täiesti rahuldavana ja lootustandavnan edaspidiseks tegevuseks. Suvelaager "Tasuja", millest võttis osa 209 noort ja juhti, õnnestus oma programmilises osas hästi ja samuti ka majanduslikult. Laagri tegevusega jäid noored hästi rahule ja viimast on õtendanud ka nende vanemad. ka Rootsis toimuvast maailmalaagrist "Metsakodust" osavõtjad noored ja juhid tõid kaasa jäädavad mälestused.

Skautide maleva senine juht skm. Mati Kõiva keeldus edasi kandideerimast, kuna ta on seda ametit pidanud juba järjest seitse aastat ja teiseks on tal oma uue teenistuskoha tõttu national Safety Councili ühe osakonna juhatajana, asukohaga Chicagos, võimatu maleva juhi kohustusi täita. Uueks maleva juhiks seati üles skm. Endel Reinpõld, es ka ühel häälel valiti.

Ühistel töökoosolekutel esitati ka muljeid ülemere-maade eesti skautide-gaidide laagrite külastamise üle ja rahvusvahelise skautluse üle. Nii kõneles skm. G. Randvee lühidalt Eesti Skautlike Noorte "Oru" suurlaagri külastamisest Austraalias aasta vahetusel ja skm. L. Milles maailmalaagri "Metsakodu" üle Rootsis, mida täiendasid omapoolselt gdr. leena Aare ja "Retk Rootsi" lennujuht skm. I. Pleer. Ulatuslikuma sõnavõtuga oma muljetest esines skm. H. Michelson maailma jamboree üle, mis toimus suvel Norras ning oma kokkupuudetest maailma tippskaudijuhtidega ja nendelt kuuldud skautluse rahvusvahelistest probleemidest ja kavadest.

Jõulupeost osavõtjad Göteborgis (Foto KOPLER)

Göteborgi laste jõulupidu

Göteborgi Eesti Mängukooli jõulupidu toimus 13. detsembril k.a. Toomkiriku koguduse saalis rohke külastajate arvuga. Koosviibimise avas mängukooli juhataja pr. Juta Nõmme, jõulujutluse pidas pr. Maria Ots. Mängukooli õpilased laulsid ja deklameerisid. Jõuluvana Leo Kivilaid jagas lastele maiustuskotte.

Eesti Komitee Gbg osakonna esimees G. Peet tänas lastevanemaid, kes on oma lapsi hoolega mängukooli toonud ja avaldas arvamist, et kuna laste arv on aina suurenenud siis juba järgmiseks aastaks tuleb tunduvalt suuremad ruumid muretseda kokkutulekuks. Ta tänas ka mängukooli juhatajat Juta Nõmme ja kasvatajaid, Emmi Kuldasaart, Maritta Idavaink, Linda Peeti ja Aili Aasat tehtud töö eest ja soovis kõigile häid pühi ja hääd koostööd järgmiseks aastaks. Mängukooli tegevus järgmisel aastal algab 17. jaanuaril Gbg Eesti Majas algusega kl. 11.00.

Kuidas pääseb meeskoori kontserdile?

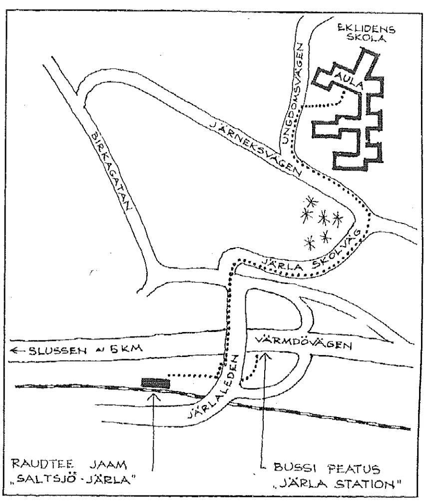

Stockholmi Eesti Meeskoori kontsert läheneb. Kontserdi pääsmed on eelmüügil koorilikmete käes ja Eesti Kultuuri Koondises. Kuna eelolev kontsert toimub uues asukohas, siis on pääsmelle trükitud ka kontsertsaali — Nacka Muusikakooli aula — asukoha plaan.

Et kellegil meeskoori sõpradest transpordiolude tõttu poleks vaja kontserdist ära jääda, organiseerib meeskoor aboneeritud bussi otseühenduse Slussenist Nacka aulasse. Samad bussid viivad kontserdikülastajad pärast kontserti Nackast tagasi Slusseni. Nimetatud bussid väljuvad Slusseni terminaalist (Slusseni all) kell 15.40, 16.00 ja 16.10, kusjuures bussidel on märgitud, et need viivad otse meeskoori kontserdile. See transport on meeskoori poolt mõeldud oma kontserdisõpradele liiklemise hõlbustamiseks ja on tasuta.

Pääle eelmärgitu väljuvad Slusseni terminaalist SL bussid 404, 409, 410, 412 jne. peatustest B, C ja D c:a 5 min. vaheaegadega samuti Nacka Muusikakooli suunas. Autoomanikele on vastavaid parkimisplatse küllaldasel määral olemas.

Meeskoor ütleb kõigile teretulemast oma 97. kontserdile, laup. 17. jaan. 1976 kell 16.30 Nacka Muusikakooli aulas. Kontserti juhatab Lembit Leetmaa. Solistina pianist M. Duesberg (New York).

L. P.

Uno Tõnissoo Mikumärdi peremehe Jaak Jooramina ja Epp-Lohk-Sundström Mimm Soekaraksi tütre Silvina Hugo Raudsepa komöödias "Mikumärdi", mis tuleb esitamisele Stockholmis 31.jaanuaril, 1.veebruaril ja 8.veebruaril ABF-teatrisaalis. Turnee hõlmab Norrköpingit, Eskilstunat, Göteborgi ja Borási. (EPL-foto Jaak Kruusmägi)

Riin Rivanool

TELEFON

Telefon on ju üldiselt hea asi — vähemalt nõndaviisi arvatakse — aga Arukeste August oli jõudnud sellise otsuseni, et telefon on nuhtlus. Ainult häda ja viletsus.

Nii kaua, kui Annike telefoniotsas oma sõbrannadega jakitas, oli ju kodus mõnus olla, keerad televisiooni lahti, loed ajalehti või lööd diivani peal nurru ja lased leiba luusse, aga kui Annike omad kõned lõpetas, siis see häda algas.

Augustile tuli üks kõne teise peale, üks tülitamine teise järele. Küll tuli ajada äriasju, seletada sõpradega ja õiendada seltskondlikke asjaajamisi, või kui mitte muud, siis helistasid Aksel-poisi semud ja tüdrukud järelpärimiseks, et kus poiss on ja millal tuleb. Vahest juhtus mõni hull telefoni teises otsas võtma vale numbri ka ja seda sageli öösel, nii et ei antud õiget unerahugi.

Maakodu vaikuses oli teine asi. Seal telefoni ei olnud ja August töötas, et seda sinna ka eluilmaski ei panda.

"Ei iial", oli ta endas kindel ja jõudis seda töötust ka mituteistkümmend aastat pidada, kuigi Annike vahest virises ja Aksel leidis, et sedasi on raske saada sõpradega klappi ja üleüldse inimesemoodi elu elada.

Sel suvel aga juhtus, et mõnda korda tuli Augustil endal maanaabreid tülitada, et kodustele sõna saata ja mitmed äriasjad läksid lörri, sest et maalt Augustit kätte ei saadud. Saate aru, see pole kellegi asi, kui naabrimees lehmalüpsi juurest autosse hüppama peab, et telefonisõnumikku edasi toimetada. See käis Augustile südametunnistuse pihta ja lõpuks ta andis järele:

"Saab tehtud! Telefon saab sisse pandud, aga see peab olema täielikult salajane ja ainult tungiva vajaduse või häda korral tarvitatav!" Annike selle peale ainult noogutas. Hea, et saab sedasigi, küll edaspidi näeb . . .

Algas see siis juba kevadel ja teadagi võttis palju aega.

Kaabel veeti teeäärest maa alt, et mingeid traate näha ei oleks. Teeäärse posti küljest traat tagaküljelt maa sisse, et aimatagi ei võidaks nagu läheks, siit ka telefoniliin kuskile sisse. Kraav ümber maja ja salakavalalt ning nähtamatult traat omakorda majja sisse. Algus oli igatahes paljutõotav.

"Ei mingit mitut telefoni samal liinil, sest siis ta heliseb vahetpidamatult, kui teised suured latrajad on", ja seda eriliini tuli maaoludes muiduigi mõnda-aega oodata, enne kui sihuke kuskilt vabaks saadi.

"Salajane, saate aru", kordas August veelkordselt. "Numbrit ei tule telefoniraamatusse, mustavärvi aparaat, mis silma ei hakka, ja olgu toas varjatud! Kõige parem, kui on kuskil kapis."

Aga kindlast kapist jälle ei kuule helistamist niikuinii ja nõnda jäi siis, et mustavärvi aparaat mustal raamaturiiulil — ei see silma paista — ja kui vaja, viskad veel ajalehe või sohvapadja üle. Keegi ei tea.

Annike aga tuli heale mõttele ja õmbles telefoni tarbeks sellise aplikatsioonitehnikas kena katte, nagu oleks kohvikannusoojendaja või midagi taolist riiulinurgal.

Hiljem küll selgus, et sellest oli asjale aina kahju, sest ilus kate äratas hoopis külaliste tähelepanu veel eriti. Igaüks seda kergitas, et näha, milline naljakas madal ja kandiline kann selle alla küll peidetud on ja siis kiljatas:

"Ah, teil on telefon ka!"

Nõnda oli siis salajane telefon maakodus sees ja August sai südamerahus oma kaugekõned linna ära tehtud. Aga ei läinud kaua, kui juba mõned sõbrad helistasid:

"Tore, et teil telefon on, nüüd hea ette teatada, et külla tuleme ja teab kohe ära, et te kindlasti kodus olete!"

Annikese sõbrannad hakkasid peagi endises vaimus jakitama ja Akseli sõbrad ja tüdrukud poissi taga ajama. Kust see telefoninumber kätte saadi, jäi Augustile igaveseks saladuseks.

Enamasti võeti linnast ikka n.n. kolektkõne, mis tähendab, et kirja pandi see kõnesaaja arvele.

"Räägin siit nurgapealt telefoniputkast ja ei juhtu nõnda palju peent raha olema, et automaati sisse panna", vabandas mõni sõber ja naisterahvast-inimestel ja Akseli tüdrukutel oli see endastmõistetav, et pole passlik õrnadel hingedel ometi kõnede eest omal maksta, ükskõik siis, kust või kuidas helistad.

August sai telefoniarve, mis oli ligemale sama suur, kui maakodu kinnisvaramaks ja kirus. Kirus seda telefoni ja selle tirinat ja mõtles, et mamma-õpetanud "parem eest oodata, kui tagant järel vaadata" oleks pidanud telefoni sissevõtmisel rakendamist leidma. Oleks . . .

x x x

Psst, ärge te kellelegi hingake, et Arukestel on maal telefon! Aga kui te numbrit teada tahate, siis helistage mulle, minult saate!

Ma siiski päris kindlasti ei tea, kas neil enam ongi telefoni. Võibolla lasid mahamonteerida. Eile igatahes veel oli, ma proovisin, kollektkõne muidugi, aga tänasse kohta enam ei tea.

Proovige ise, kui tahate!

Rekordrohke osavõtt lasteaia jõulupuust

Lasteaia pisikesi Luutsiaid ja tähepoisse enne Luutsia-rongkäiku Eesti Maja asutustes.

Stockholmi Eesti lasteaed tähistas jõulusid ühelt poolt Luutsia-külaskäiguga Eesti Maja rahvale Luutsiapäeval, teiselt poolt aga jõulupeoga Eesti Majas, kuhu kogunes tänavu rekordiliselt mudilasi — kokku 75, millele lisandusid neid saatvad 86 lapsevanemat.

Alguses esinesid lasteaia lapsed lasteaia ruumides jõululauludega ja salmidega. Esmakordselt esines ka lasteaia uus grupp mudilastele, kes puudulikult valdavad eesti keelt ja nüüd näitasid üles oma eesti keele tublisti kasvanud oskusi. Hiljem oli serveeritud kohvilaud Eesti Maja suures saalis ja sinna tuli ka eesti jõuluvana (õp. Thomas Vaga isikus), kes tõi kingitusi ja kuulas laste jõulusalme.

Kogunenud oli suur osa siin Rootsis üles kasvanud ja koolis käinud lapsevanematest, mitmetel peale lasteaias käivate laste kaasas ka perekonna noorimad võsud, kellele oli see esmakordseks kohtamiseks jõuluvanaga ja esimeseks eesti jõulupeoks.

Vabadusvõitleja Leedust pressi ees

TORONTO (VE) — Euroopa Ikestatud Rahvaste Kanada Komitee, mille koosseisu kuuluvad Eesti, Läti, Leedu, Ungari, Tshehhoslovakkia, Poola ja Ukraina esindajad, korraldas möödunud kolmapäeval Torontos Four Seasons Sheraton hotellis Inimõiguste Päeva puhul pressikonverentsi, kus jagati välja komitee mitmesugust pressiinformatsiooni ning tutvuneti uuemate andmetega N. Liidus valitsevast olukorrast, mida andis tõlgi kaudu äsja okupeeritud Leedust välja pääsenud leedulane Bronius Naudziunas, kes vaatamata oma noorusele on viibinud juba kümme aastat Siberis vangilaagris ja ühe aasta poliitiliste vangide vaimuhaiglas.

Pressikonverentsi juhatas EKN-u väliskomisjoni esimees L. Leivat, kes tutvustas lühidalt okupeeritud Leedust väljapääsenud Bronius Naudziunast, kes on mõned aastad üle kolmekümne noormees, kuid suutnud vaatamata oma noorusele läbi elada N. Liidu vangilaagrite ja poliitiliste vaimuhaiglate koledused.

Naudziunas jutustas tõlgi kaudu, et N. Liidu vaimuhaiglates taostatakse ja hävitatakse inimesed vaimselt ja füüsiliselt.

Ohvritele antakse igasuguseid vastupanu hävitavaid drooge ja kui ohver neid ei taha võtta vabatahtlikult, siis antakse talle neid sunniviisiliselt. Paljud ei pane sellele survele ja droogide mõjule vastu ning murduvad.

Bronius Naudziunasele esitati rohkesti küsimusi paljudelt aladelt ning antud vastustest koorus välja praegune elupilt okupeeritud Leedus ja N. Liidus. Naudzhiunas mainis, et osa vaimulikke on kommunistlike võimude agendid ning et rahvas N. Liidus ei tea midagi Vatikani poliitikast.

Ta mainis, et N. Liidu elanikkonna eest varjatakse välismaiset informatsiooni ning sellest tingituna jammevad inimesed kõigi nende andmete järele, mis kirjeldavad elu väljaspool N. Liitu.

Leedus eksisteerib Naudziunase sõnade järele tugev põrandaalune liikumine ning tehakse suuri pingutusi nõukogude rezhiimi vastu võitlemiseks. Võitluse raskust kommunistide vastu võitlemisel kannavad sealsed inimesed, kuid nad vajavad sealjuures välismaades elavate rahvuskaaslaste abi ja toetust.

Üldiselt on inimesed Leedus võrdlemisi hästi informeeritud leedu siinsete organisatsioonide tegevusest.

Küsimusele, milliste eesmärkidega saabuvad N. Liidust välisriikidesse kultuurilised delegatsioonid, seletas Bronius Naudzhiunas, et osaliselt saabuvad nad siia kultuurilistel, osaliselt poliitilistel eesmärkidel ning selliste delegatsioonide hulgas on ka KGB agente. Naudziunas avaldas arvamist, et kodumaa külastamine pagulaste poolt on üldiselt siiski soovitav, kuna see annab seal elavatele inimestele moraalset tuge.

Puudutades dissidentide küsimust, mainis Naudziunas, et rezhiimi kritiseerimisel on rahvuslikud küsimused teisejärgulise tähtsusega ning esimeses järjekorras nõutakse põhiliste inimõiguste taastamist.

Kõneleja avaldas siiski lootust, et kui N. Liidus pääseb võimule noorem juhtkond, siis võib seal tekkida muudatusi praeguses rezhiimis.

Lõpuks mainis Naudziunas, et balti organisatsioonid peaksid siin energiliselt jatkama oma välisvõitlust.

Hollandi suurleht usutles eestlasi Amnesty-rapordist

— 200 miljonit inimest väljaspool trelle kannatab kommunistliku vähemuse terrori valitsuse manipulatsioonide ja inimõiguste eitamise ja rikkumise all. Nad ei tohi mõtelda mida soovivad, paluda keda soovivad ega minna kuhu soovivad. On vajalik, et UNO poolt tunnustatud, aga mitte poliitiliselt juhitud organisatsioon nagu Amnest. International ka Sovjeti rahvaste hirmsaid kannatusi luubi alla võtab. Veel enam: meie, rääkides kõigi üle-maailma laialipillatud Balti põgenike (umbes 250.000) ja kõigi venelaste poolt okupeeritud alade elanike nimel, võime selle rapordi üle ainult rõõmustada kui lähemal ajal järgneb teine osa milles Sovjeti-ühiskonna elu üksikasjades valgustatakse.

Kogu maailm peab A.I. kaudu ametlikult ja põhjalikult teada saama, kuidas kommunistliku partei vangid elavad ja missugust süstemaatilist teadete võltsimist ja mustamist venelased teostavad. Nii dr. Vaga, peapiiskop Konrad Veemi nimel, kes esindab oma Eesti Luteri Kirikut Nairobis Kirikute Maailmaliidu konverentsil.

ISEGI LAPSED

Informatsiooni võltsimise all mõtleb Thomas Vaga viisi, kuidas kommunistid isegi lapsi indoktrineerivad. Usuõpetus on sama hästi kui keelatud. Paljud vanemad — ka Amn. Intern. rapordis mainitud — on karistatud usuõpetuse andmise pärast oma lastele.

Suured usugrupid, näiteks: baptistid, Jehoova tunnistajad, budistid, istuvad vanglas, kuna nad oma usku tunnistasid. Dr. Vaga: "lubatud on ainult üks usk, — usk Kremlisse. Lapsed kes selles usus kasvatatud — selleks kulub umbes kahe aastane õppeaeg, — ei oska isegi Meie Isa palvet, kuna õpetajad neile ainult ühel nädala lõpul tundi tohivad anda.

Ainus usualaline Eestis ilmunud raamat alates 1945.a. on 1956.a. ilmunud (välja antud) kiriklik-aastaraamatukene."

LOOMAAED

Et Balti riikides: Eestis, Lätis ja Leedus ja satelliit-maades: nagu Poola ja Ungari jumalateenistused mitte täiesti keelatud ei ole, selle kohta ütleb dr. Vaga: "Protestandid Eestis ja katoliiklased Leedus ei ole Sovettidele mitte midagi muud kui loomaaia elanikud. Neil on teatav propagandaline väärtus, kuna nad elavad aladel kus veel lubatakse jumalateenistusi pidada. Aga mida sügavamale Venemaale, seda vaiksemaks muutub kirikutes. Kommunistlik süsteem on väga efektne ja meie arvates taotlevad nad okupeeritud maades sama eesmärki: mitte kirikuid, mitte usklikke."

Peapiiskop Veemi sekretär näeb tulevikus vaevalt mingit valguskiirt, seda vastupidi teistele põgenike-esindajaile, kes leiavad, et Venemaal vähehaaval olukord paraneb, sest eriti Stalini surma järele, kes mõrvas 20 miljonit venelast, on hirm vähenenud.

Kuigi kogu hirmus rõhumine ja vabaduse puudus on endiseks jäänud, on massiliste tapmiste hirm Venemaal vähenenud. Ja see on juba küllalt palju, leiavad nemad.

Üks, kes olukorda veidi mõõdukamas valguses näeb kui dr. Vaga, on põgenike ajalehe Eesti Päevaleht peatoimetaja Juhan Kokla, kes põgenes a. 1944 venelaste eest ja kõneleb põgenike juhtide nimel, kes soovivad jääda anonüümseiks. Ta ütleb Amnesty rapordi kohta:

— Meie jaoks pole sääl midagi uut ja üldiselt väga vähe. A.I. ütleb mitte teadvat poliitiliste vangide hukkamisest. Meie küll. Viimase 20 aasta jooksul on teostatud vähemalt 28 surmanuhtlust, millest 8 viimase 6.a. jooksul. Venelased väidavad, et surmanuhtlused on määratud kriminaalkuridegude eest. Aga, ja seda kirjutab ka A.I., iga poliitiline tegu, isegi Vene lipule rusika näitamine on "kriminaalne" süütegu. Nii vaadates ei ole N. Liidus üldse poliitilisi vange.

SALAKAUBAVEDU

Kokla ütleb, et Amnesty International raport on juba muutunud salakauba artikliks. Stockholmi Eesti Maja suudab vaevalt rahuldada turistide nõudmisi. Selle rapordi koju viimine on ühenduses suure riisikoga. Tabamise korral on karistuseks 6 kuni 12 aastat vangistust.

— Hoolimata selle rapordi puudulikusest on mul sellest siiski väga hää meel, ütleb Kokla. Kunagi ennem pole ükski mittepoliitiline organisatsioon neist asjust kirjutanud. AI-l kulus viis kuni kümme aastat nende faktide esiletoomiseks. Arvestades olukordi, uskumatult raske ettevõte.

Nobeli auhinna andmine Sahharovile tähendas väga palju Amnestyle ja kui N. Liit suvel keelustas jaanuaris 1975 asutatud A.I. Moskvabüroo tegevuse, vangistati neli büroo kaastöölist, nende hulgas esimene sekretär Tverdokhlobov.

TOETUS

Kokla: "1960.a. alates tegutsevad okupeeritud aladel põrandaalused liikumised, püüeldes iseseisvuse ja Sovjeti kolonialismi kaotamise poole. Kõigile neile liikumistele on A.I. töö kujunenud väga suureks, kuid samuti väga ohtlikuks toetuseks."

Maal kust saadakse kõige enam informatsiooni, Eesti, levib raport kulutulena. Sääl suureneb lootus, et venelased selle rapordiga siiski mõnel määral arvestavad. Ollakse veendunud, et Moskva siiski ei tea mis sellel suurel maal toimub. Isegi kui tuleks ka esialgu lõpp poliitiliste ja kriminaalvangide koosvangistusele ja viimaste poolt esimeste hävitamisele.

SOLDATOVI PROTSESS

Arvatakse kindlasti teadvat, et ka Eesti pealinnas Tallinnas A.I. rapordi eksemplarid ringi liiguvad. Tallinnas lõppes äsja protsess, mis läheb ajalukku "Soldatovi protsessina", peakaebealuse nime järele. Viimase aasta lõpus vangistati KGB poolt viis meest, kuna nende korteritest leiti põrandaalust keelatud kirjandust ja lindistatud päätükk Solzhenitsõni "Gulag-Arhipelaagist". Neid mehi "raviti" vaimuhalglates kemikaalidega, mille järele neid üle kuulati. Surmani haigena tunnistas arvatavasti üks nendest rohkem kui ta teinud oli. Käesoleval kuul mõisteti neile kõigile 6 kuni 12 aastat vangistust.

Peatoimetaja Kokla: "Ja ometi ei hirmuta need rasked karistused. Mehed, nagu Soldatov, kirjutasid juba ammu oma lahkumiskirjad: arreteerimisel teevad nad lõpparve oma eluga. "Teme arvates kasvab vastupanuliikumise ulatus ja mõju. Ka Lenin algas 16. mehega, meie siin ennustame, et aasta 1985 on meie vabastamise aasta. Siis on Vene maa valmis uueks revolutsiooniks. See ei alga mitte üksi Liidu-riikidest kes vabadust soovivad, vaid ka vene tööliskonnas."

"Kuskagil maailmas ei ole tööliste olukord nii halb kui Venemaal. Kuskil ei ole nad nii õigusteta ja orjastatud. Neid võidakse minuti pealt vallandada ja hävitada. Ei ole ühtegi ametiühingut, kes nende õiguste järele valvaks. Nad olenevad parteituusade tujudest. Vabrikutes esineb palju vastuseisu ja saboteerimist Töölised riskivad rohkem. Siin kuuleb tihti kibetat nalja: Vaba lääs muutub kommunistlikuks: meie saame vabaks. Mina arvestan umbes kümne aastaga."

Nii lõpetab Hen de Mari oma artikli Stockholmist. (VB)

Valentin Agapov oli väljas Inimõiguste Päeva rongikäigus, kus toetati tema nõudlust perekonna kättesaamiseks N.Liidust (EPL-foto Lepper)

Rootsi kahetseb et Kreml ei lase ühineda

N.Liidu ametivõimud teatasid aastavahetusel, et Rootsis eluneva ärahüppaja Valentin Agapovi Moskvas elunev abikaasa, ema ja perekonnaliikmed ei saa ühineda Rootsis. Proua Agapov saab järgmise taotluse esitada Nõukogude võimudele alles aasta pärast. Selle otsuse puhul on Rootsi valitsuse nimel Moskva-suursaadik Göran Rydning avaldanud kahetsust ja viidanud Helsingi-dokumendi sätetele perekondade ühendamise kergendamise kohta.

Rootsi valitsus avaldab arvamist, et kui N.Liit keeldub väljasõiduviisat andmast, siis võib see tekitada olukorra, kus ka teised Helsingi-dokumendi allakirjutajad ei hooli dokumendi lubadustest.

Agapovi nimi on aasta jooksul sageli olnud rootsi ajakirjanduses ja teda on toetatud mitmetes demonstratsioonides ja pöördumistes Kremli poole, kus aga "süda on kõva".

Kansallis-Kuoro külas meeskoori kontserdil

Eelolev Stockholmi Eesti Meeskoori kontsert 17. jaan. 1976 kujuneb omaette suursündmuseks. Nimelt on selgunud, et Kansallis-Kuoro Helsingist, tuleb samaks ajaks Stockholmi ja esineb oma uue dirigendi Tuulikki Närhinsalo juhatusel kontserdil.

Kansallis-Kuoro on eestlasile tuntud juba Vabariigi algpäevadest. Soojad hõimutunded ja tugevad sõprussidemed meie kooridega on jäänud püsima kõigist tormidest ja vapustustest hoolimata. Vaatamata sellele, et sageli sisemised poliitilised olukorrad pole just eriti soodsad olnud pagulastega suhtlemisel, on nad mitmel puhul väga südamlikult ja külalislahkelt vastu võtnud nii Stockholmi Eesti Meeskoori, kui ka eesti koore Ameerikast ja Kanadast. Siinkohal ei saa mööda minna ja mainimata jätta, et Kansallis-Kuoro on oma osavõtuga mitmel korral aidanud sisustada meie laulupidusid siin — Rootsis. Koor on n.ö. ennast laulnud meie, eestlaste, südameisse. Eeloleva külaskäigu puhul tahame öelda: TERETULEMAST, kallid hõimusõsarad ja -velled.

Meie kohtume Meeskoori kontserdil 17. jaan. k.a. kell 16.30 Nacka Muusika kooli aulas!

Ülaltoodud ridade sobivaks lõpetuseksoleks Peeter Grünfeldt'i luuletus, mille ta Kansallis-Kuoro esimesel külaskäigul Eestisse 23.2.19 neile edasi andis: "Ei ilm meid lahutada saa! Meil üks on taevas, üks on maa. Üks Jumal meil, üks meil on meri, üks süda meil ja üks on veri. — Ei väära meid nüüd võõras võim, sest hõimu toetab siin hõim!"

Kansallis-Kuoro märk

Eri seisukohad koolikusimuste remissvastuseis

Detsembri keskel esitas Esindus omad seisukohad, nn. remissi, Haridusministeeriumi töögrupi poolt koostatud seaduseelnõu ettepaneku suhtes. See ettepanek puudutab emakeelse õpetuse laiendamist rootsi vähemuste (sisserändajate) lastele eel-, põhi- ja gümnaasiumi kooles. Rootsi koolinduse ajaloos on see esmakordne juhus, et riik asub korraldama emakeelset algõpetust muulastest õpilastele.

Esindus, hinnates viimastel aastel toimunud arengut ja uusi lähtekohti hariduspoliitikas, pidas omalt poolt vajalikuks eestlaste seisukohtade ühtlustamiseks. Sel eesmärgil tutvustati oma ettepanekut ka E. Komiteele, arutati seda koos nende esindajatega ning loodeti, et vastus Haridusministeeriumile antakse koos. Komitee kasutas küll ära Esinduse ettepanekust teatud osad, kuid asus põhilistes osades täiesti erinevatele seisukohadele, mis üldse ei arvesta Haridusministeeriumi töögrupi kavandiga. Komitee sooviks on, et eesti koolitöö Rootsis antaks E. Komitee korraldada olemasolevate koolide säilitamise, rändõpetaja instituudi loomise, internaatsüsteemis eesti kõrgastme loomisega Stockholmis jne. Esinduse seisukohad lähtuvad kavandatud ettepanekust teadmises, et needki meid ei rahulda, kuid ometi võimaldavad emakeelse õpetuse korraldamist normaalse koolitöö raames. Esinduse arvates on ebareaalne oletada, et valitsus ja riigipäev täielikult nurka viskaks Haridusministeeriumi töögrupi ettepaneku ning toetama asuks kasvõi E. Komitee skitseeritud soove. Neil põhjasil esitaski Esindus oma remissi ja Komitee koos E. Rahvusnõukogu eraldi oma vastuse (REE).

Eestist läände

Kodumaa okupatsioonivõimude loal külastas Rootsis õde Hille Elken, sugulasi Merje Klamas ja Vaino Lippus. Seoses isa matusega viibisid Rootsis Andu Toompuu, Marta Põder ja Lehte Vähejaus. Venna haual viibis Erna Ott.

Ameerikas külastasid õde Vaike Ainsaar ja Aino Jams, sugulasi Leida Kalde, Elin Vahter, Velanie Paabumets, Õilme Tälp, Maarja Ojamaa ja Sirje Salmiste.

Kanadas olid sugulaste juures Helmi Soovere ja Hulda Kobli, Lääne-Saksamaal ema juures Ekaterina Kelsh ja sugulase juures Aita Martõshenko.

Information från försäkringskassan och landstingen

Ändrade ersättningsregler inom sjukförsäkringen

7 kronor gången för sjukgymnastik m m i offentlig vård

Från och med 1 januari 1976 betalar du en fast avgift på högst sju kronor för sjukvårdande behandling som utförs av annan personal än läkare. Som sjukvårdande behandling anses t ex sjukgymnastisk behandling, foniatrisk behandling, behandling hos arbetsterapeut och hos psykolog. Den som utför behandlingen skall vara anställd inom den offentliga vården. Dessutom skall behandlingen vara ordinerad av läkare.

Om du anlitar t ex privatpraktiserande sjukgymnast får du återbäring efter en särskild taxa.

Du kan också få ersättning för resekostnader.

Vidgade möjligheter att få ersättning för resor

Från och med 1 januari 1976 ändras reglerna om ersättning för resekostnader. Du kan få ersättning för resa för
läkarvård
sjukhusvård
konvalescentvård
sjukvårdande behandlingar
utprovning och anpassning av hjälpmedel för handikappade
vård hos distriktssköterska eller distriktsbarnmorska.
I dessa fall får du alltid själv stå för 8 kronor.

Du kan också få ersättning för resekostnader i samband med
preventivmedels- och
aborträdgivning
rådgivning angående sterilisering
tandvård.
I dessa fall får du alltid själv stå för 15 kronor.

Om du anlitar en privatpraktiserande läkare eller tandläkare som inte är ansluten till sjukförsäkringen får du ingen resekostnadsersättning.

20 kronor högsta belopp för läkemedel på recept

Genom sjukförsäkringen får du rabatt på alla läkemedel som läkare eller tandläkare skrivit ut åt dig på grund av sjukdom. Läkemedelsrabatten räknas av på priset direkt på apoteket. Du får också läkemedelsrabatt på preventivmedel som läkare skrivit ut.

Det högsta belopp du får betala för läkemedel på recept blir från årsskiftet 20 kronor.

Höjd avgift för läkarbesök i öppen vård

Från och med 1 januari 1976 gäller nya avgifter hos distriktsläkare, sjukhusläkare och de privatpraktiserande läkare som är anslutna till sjukvårdsförsäkringen. Hos privatpraktiserande läkare som inte är ansluten till försäkringen betalar du hela kostnaden själv.

Från och med 1 januari 1976 betalar du i avgift

på mottagningen:	
distrikts- och sjukhusläkare	15:—
ansluten privatpraktiserande läkare, högst*	25:—
vid hembesök:	
distrikts- och sjukhusläkare	25:—
ansluten privatpraktiserande läkare, högst*	35:—
vid telefonrådfrågning:	
distrikts- och sjukhusläkare	10:—
ansluten privatpraktiserande läkare, högst	15:—

*Vissa läkare har rätt att ta ut ytterligare 5 eller 10 kronor.

Sjukpenningavdraget vid sjukhusvård ökar

Om du ligger på sjukhus gör försäkringskassan ett avdrag på din sjukpenning. Detta avdrag höjs från och med 1 januari 1976 till 20 kronor per dag. Mer än en tredjedel av sjukpenningen får dock aldrig dras av och sjukpenningen skall alltid uppgå till minst 8 kronor efter avdraget.

Billigare vid upprepade sjukvårdsbesök

För att patienter, som måste göra täta besök inom sjukvården, inte skall drabbas av höga kostnader kan landstingen befria patienterna inom den öppna sjukvården från avgifter.

Efter ett visst antal besök hos läkare eller hos någon som ger sjukvårdande behandling, får patienten ett sjukvårdskort som gäller under återstående tiden av ett år från det datum då det första sjukvårdsbesöket gjordes. Bestämmelserna kan variera något från landsting till landsting.

Bidrag till glasögon för dig under 19 år

Från nyåret 1976 ersätter landstingen viss del eller hela glasögonkostnaden för barn och ungdom under 19 år. Oftast betalar man hela kostnaden för glas av standardtyp samt den kostnad för synundersökning, som överstiger 15 kronor. Bidrag utgår i de flesta landsting också för bågar. Ditt landsting, personal inom distriktsvården och ögonmottagningar ger närmare information.

Landstingen tar över hela ansvaret för tekniska hjälpmedel

Detta innebär att landstingen inte endast svarar för utprovning och fördelning av dessa hjälpmedel utan också för de direkta kostnaderna. Det blir därigenom ett visst ökat spelrum för mera individuella lösningar i samband med den handikappade samt snabbare beslut i angelägna fall.

På Gotland och inom Malmö och Göteborgs kommuner har sjukvårdsstyrelserna ansvaret för sjukvården. Dit vänder man sig med frågor om sjukvårdskort, glasögonbidrag och tekniska hjälpmedel.

Lundi laste jõulupidu

LUND (EPL) — Lundi-Malmö eesti Täienduskooli, Täienduskeskkooli ja Mänguringi ühine jõulupidu toimus nüüdki Petersgårdeni avarates ruumes ja saalis. Osavõtt sellest oli üllrohke ja laste kilkamistest ning sagimisest lausa kalkusid ruumid. Eeskavalise osa täitsid noored ise. Jõulupalvluse pidas õp. K. Laantee. Lõpuks sisenes pika halli habemega jõuluvana kinkekottidega headele lastele. Kõige tagatipuks istuti ühises jõulu kohvilauas.

Jõulupeo külalistele üles tere-tulemast "Täienduskoolide juhataja pr. Eha Põhl. Täienduskooli õpilaskoor laulis seejärele "Miks nii hilja jõulukellad" ja "Läbi lume sahiseva." Seejärele esitasid Mänguringi väikesed mudilased, kes olid riietatud valgeteks ingliteks, pisi kuuldemängu "Ma tulen taevast ülevalt." Edasi kuulsime Mänguringi pisitegelaste ettekandel "Tere, tere jõulumees", "Päkapikud oleme" ja "Nädalapäevad." Siin olid "tules" kõik Mänguringi 14 kasvandikku: Mari Aaman, Mats Aaman, Siim Aring, Leo Kant, Piia Kauri, Triinu Kivikas, Maire Laas, Urve Laas, Tiina Meri, Peeter Randsalu, Toomas Randsalu, Mats Rosenberg, Anne Saarnak ja Linda Saarnak. Vaatamata, et rambipalavik võttis mõnelt väiketegelaselt vee silma, läks kõik hästi kiiduavalduste saatel.

Nüüd tulid Täienduskooli poisid näidendiga "Isa soovisedel." Sündmus mängis enne jõulupühi. Laua ümber istusid Jaan, Leena, Peeter, Anne ja isa, kellele näidati soovidedeleid. Üks tahtis jalgratast, teine elektriõngi, kolmas nukumaja ja neljas nahast palitut. Kui isa lahkus viivuks toast, poetas sisse hiilinud põlalpoiss ühe soovisedeli juurde teistele lisaks. Lapsed leidsid selle, kus sooviti isale jõuluks tuhatoosi, villast salli ja kindaid, odavamaid asju. Lastel hakkas piinlik nõutud kallite asjade üle, otsustasid neist enamikus loobuda ja Leena lubas ise kududa isale salli. Poisid aga tõotasid teha tuhatoosi isale käsitöötunnis. (Nendest kaks mängisid meisterlikult Leena ja Anne osi). Noorteks näitlejateks osutusid Mart Kivikas, Niglas Rämmal, Jaanus Schiedat, Jaak Tammert ja Hannes Mathiesen.

Teise pisinäidendi "Jõuluvana oodates" kandsid ette Jaan Kivimets, Mart Klaar ja Peeter Tundo, kõik Täienduskooli õpilased. Tõnu oma väikevenna Tiiduga olid metsas ja jutlesid lumememnega, pärides viimaselt kunas jõuluvana võiks saabuda. Tõnu soovis, et jõuluvana teeks ta katkise vilepilli terveks ja Tiit unistas sama oma katkise pasuna kohta. Lumememmelt said nad aga kuulda, et kuna nad on head lapsed, siis tuleb jõuluvana neile koju ja täidab nende soovid.

Lõpuks võisime kuulda humoristilikke pisilugusid Malmö-Lundi skautlikelt noortelt Andres Asult, Toomas Asult, Mait Kaamanilt, Heli-Ann Klaarilt, Mart Klaarilt, Hannes Mathissenilt, Helle Mathiesenilt ja Ann-Leena Mikiverelt. Täienduskooli õpilaskoor laulis "Jõulumees uksele koputab". Ja siis sisenes pika halli habemega jõuluvana ise kinkekottidega headele lastele, kellede poolt ta peatselt tihedalt sisse piirati. Kõige tagatipuks istuti ühises kohvilauas — nii noored, kui vanad ja võeti osa kooli loteriist.

Peale Täienduskoolide juhataja Eha Põhli on õpetajateks Marvi Schiedat, Mari Pääsuke, ja Maia Keskküla. Mänguringi kasvatajateks on Piilemai Laas, Liivia Aring ja Alli Aaman.

O. V.

Lundi laste mänguringi lapsed esinemas jõulupeo kuuldemängus inglikestena.

Lundi-Malmö eesti Täienduskooli "meeskoor" esinemas jõulupeol Lundis.

Pensionäride jõul Lundis

LUND (EPL) — Lundi-Malmö eesti Pensionäride Ühing korraldas oma liikmetele Lõuna-Rootsi Eesti Majas Lundis jõulukoosviibimise. Istudes jõululauas särava jõulupuu juures kuulati pr. Elsa Roosi jõuluevangeeliumi lugemist ja lauldi kauneid jõululaule. Osavõtt kokkutulekust oli rohkearvuline, nagu tavaliselt.

Liikmeskonna poole pöördus tervitussõnadega Ühingu esimees August Mõttus, kes teatas, et Ühingu aasta peakoosolek peetakse esmaspäeval, 19. jaanuaril kell 14 Eesti Majas. Päevakorras on aruannete ettekandmine, liikmemaksu suuruse kindlaksmääramine, 1976.a. tegevuskava ja eelarve ning valimised. Otsustati jatkata Penninglooterii tellimist Ühingule. Olgu siinkohal märgitud, et kord on üks võit juba langenud ostetud loterii piletile. Samuti otsustati osta Lõuna-Rootsi Eesti Maja aktsiaid.

Öberg Balti Instituudis

Invandrarverketi peadirektor Kjell Öberg külastas oma kaastöölistega 10. dets. Balti Instituuti ja Balti Arhiivi viimaste kutsel. Samal ajal tutvusid nende institutsioonide tööga ka Haridusministeerium, Tööturuministeerium, Kultuurinõukogu ja Riigiarhiivi esindajad.

Balti Arhiivi poolt oli korraldatud näitus, mis andis ulatusliku ülevaate arhiivi tööst. Ülevaatlik näitus oli korraldatud ka Balti Instituudi kohta, samuti eesinduslik eesti raamatunäitus ruumides, kus on välja pandud ka alaline eesti kunsti näitus. Balti Arhiivi töö kohta andsid seletusi arhiivi juhataja K. Lepik ja Riigiarhiivi osakonnajuhataja I. Carlsson. Balti Instituudi tööd tutvustasid esimees Bruno Kalnins ja sekr. Imant Rebane. Delegatsioonid külastasid ka Eesti Rahvusnõukogu, kus tervitas esimees J. Mihkelson. Pärast näitustega ja ruumidega tutvumist toimus kõigi külaliste ühine töökoosolek koos Balti Instituudi ja Balti Arhiivi juhtkonnaga, kus arutati neide organisatsioonide majanduslikke probleeme ja tuleviku küsimusi. Balti Instituudi algatusel arutati ka eesti ja läti kirjanduse väljaandmise ja rootsi keelee tõlkimise probleeme. Rootsi esindajad suhtusid balti vähemuste kultuuriprobleemidesse täie arusaamisega.

Eesti Laenu-Hoiu Ühisuse soodustus EPL tellijatele

Nagu varem teatatud, on Eesti Laenu-Hoiu Ühisuse liikmetele ka tänavu kohaldatud tellimissoodustus Eesti Päevalehe tellimisel nendele liikmetele-hoiukonto omanikele, kel 31. detsembril 1975 oli Stockholms Sparbankeni hoiuarvel vähemalt 2.500 krooni (leibkonna kohta saab ainult üks perekonnaliikmeist soodustuse). Soodustus on kr. 30:— suurune ja see arvestatakse hoiukonto omaniku kasuks, kui alloleva kupongi täidetult saadate Eesti Laenu-Hoiu Ühisusele hiljemalt 1. veebruariks. Kupongile tuleb lisada vastava tellimisraha sissemaksu kviitung kas originaalis või fotostaatkoopias.

Saata: Eesti Laenu-Hoiu Ühisusele, Box 16 318, 103 26 Stockholm

Hoiukonto omaniku nimi.....

Sünniaasta .....

Hoiukonto nr .....

Tänav.....

Posti nummer.....

Koht. .....

Eesti Päevalehe tellimiste eest tasutud kr .....

Lisa: posti või talituse kviitung: .....

Järjekordsed valimised

Eesti Laenu-Hoiu Ühisuse esinduskokku toimuvad k.a. veebruaris. Valida tuleb 10. liiget.

Kandidaate võib esitada iga eesti hoiukonto omanik, kelle hoiusumma aasta vahetusel ulatus vähemalt 500-kroonile. Kandidaadid tulevad esitada ühisuse juhatusele aadressil: Box 16318, 103 26 Stockholm hiljemalt 15. jaanuariks 1976.

"Kadunud eestlasi" Viinis

VIIN (EPL) — See ei olnud mitte särav unistuste linn, mis novembrikuu halluses — rahvusvahelise PEN-kongressi ajal — ennast esmakordsele külastajale tutvustas. Vihma ei valanud mitte oavarrest, vaid hiiglakapast. Sinisest Doonaust ei olnud jälgegi, see asub tegelikult Viinist hoopis veidi eemal. Mis hallilt ja laisalt läbi Viini voolas oli hoopis kunstlik Doonau kanal.

Prateri suurt karuselliratast nägin ähmaselt läbi udu oma hotelliaknast, Johan Straussi -- tänavuaastase suurematu juubilari — romantilise ausamba ümber Stadtpargis kraaksusid halbaennustavalt kaarnad. Kui sealt vihma ja tuulega võideldes minema tulin, silmasin pargi veerel kõrge sokli otsas üht tüsedavõitu tõsise ilmega kuju. Selle ausamba juurest tulin aga kiiruga tulema. Auväärt vanahärra, kes seal kõrgel ilutses polnud keegi muu kui Hanon, lugematute sõrmekarjutuste isa, kes minu ja paljude noorte klaverimängijate lapsepõlves paljusid tunde kibedaks tegi. . . Ja teeb ehk tänapäevani.

Aga Viin valmistas halvast ilmast hoolimat siiski meeldiva üllatuse. Kongressil viibinud Toronto kirjaniku Salme Ekbaumi ja tema abikaasa direktor Artur Ekbaumi vahendusel oli võimalus teha jutuajamine ühe "kadunud kaasmaalasega" Viinis, kes teadis veel paarist teisest sõjaajast siia elama jäänud eestlasest pajatada. Kahjuks ei võimaldanud ajapuudus rohkem kui üht intervjuud seekord teha. Koos Ekbaumitega võtame trammi suunaga "Prater", et külastada Doonau kanali ääres asuvas Schüttelstrasses number 67 elavat proua Veronika Lorup-Bartak'i. Proua Lorup elab suures vanamoelises korteris number 18 ja peab välismaa turistidele pensioni. Tema külalisraamatus on paljude kaasmaalaste nimesid mitmest ilmakaarest, aga ka rootslasi, sakslasi, ameeriklasi, hollandlasi inglasi ja teisi rahvusi. Veronika Lorup, sündinud Scheffel on Hiiumaalt pärit. Ta oli Eestis abielus Johannes Lorupiga, tuntud klaasivabriku omanikuga. Abikaasa küüditati ja Veronika Lorup pääses koos poja Heinoga Eestist aastal 1941 välja ning asus esialgu Mecklenburgi. Seal pidas ta vaid kaks kuud vastu ja sõitis siis Viini. "Mõtlesin, et Viin on nagu Tallinn ja siia ma siis jäingi." Praeguse korteri sai ta sõja ajal. Poeg Heino Lorup käis Grazis ülikoolis. Ta on elukutselt insener, kes aga viimasel ajal ennast täiesti on pühendanud maalikunstile ja sellest ka elab. Ta on abielus viinlannaga, perekonnas on 11-aastane poeg Erik-Johannes. Heino Lorup, kes on 49-aastane, oli üliõpilasena ka Rootsis, kus kohtas teisi eesti noori. Ta valdab hästi mitmeid võõrkeeli. Perekond elab Bad Ischl'is Salzburgi lähedal.

Veronika Lorup oli lühemat aega abielus viinlase Bartakiga. Suure pommitamise ajal a. 1945 põles perekonnal neljs toa sisustus tälesti ära. Aga kapis klaasvitrlini taga silmaame veel mõningaid Lorpui kristallvaagnaid ja vaase. Liuad on tugevate sakilista äärte ja suurte lumehelbe-kristallide mustriga, mida paljud meist kindlasti mäletavad lapsepõlve kodu sõõgilaual. Samuti krüsanteemimustris ümmargusi paberossi-topse. Ka mõned kuldäärega peened klaasid, roosiõite ja roosinuppude mustris on proua Veronika Lorupil veel olemas, mida ta külastajale õigustatud uhkusega näitab. Kui klaase kergelt kokku lüüa kostub ilus mahe heli.

Elutoa seinal, kus seisab Bechsteini tiibklaver, on ilus maal Veronika Lorupist tema noorpõlves kuldjuukselise iludusena. Raske haigus on teda jõudnud kurnata, aga tema sarm, kõlalisilahkus ja muromata elutahe on kõigist raskusist üle saanud. Ta õppis Eestis omal ajal professor Lemba juures klaverit ja oli suure Lorupite kodu külalislahke pereema. Samasuguse lahkusega hoolitseb ta nüüd oma külaliste eest. Tema käest kuuleb veel paari teise eestlase elukäigust Viinis. Siin elab viinlasega abielus olev Maimu Tõllasepp. Silmaeriarstina tegutseb "üle Doonau" — nagu siin linnas räägitakse — Jakob Westholmi gümnaasiumi vilistlane Austrias doktoreerunud dr.med. Heino Kask, kes on austerlannaga abielus. Tema vastuvõtu kabinet asub Stralinergasse 13. Helistan talle ja me saame mõne sõna jutu ajada. Doktor kõneleb ladusalt eesti keelt, kuigi kaasmaalastega kontakte on vähe. Ütleb naljatades, et on aastakäik 1922. Ta on huvitatud "Eesti Päevalehest", mille olemasolust ta senini midagi ei teadnud. Lepime kokku, et teen kevadel uue reportaazhi-reisi Viini. Doktor Kask teatab mulle, et Franz-Joseph'i haiglas töötab arstina "võrukene" dr. Salme Lukin, keda aga kahjuks ei lähe korda üles leida. On aga tungiv põhjus "valsside linna" tagasi tulla, kevadel kui Prateris õitseb sirel.

KARIN SAARSEN

Pr. Veronika Lorup oma Viini-kodus

Rannet oli Pariisis

Rootsis paguslaskontakti otsimistega tuttavaks saanud end. KGB-mees ja parteilkirjanik Egon Rannet on "Kodumaa" teatel käinud ka Pariisis.

Pariisi eestlaste bülleetään märgib selle kohta: "Eestist on meid külastanud kirjanik Egon Rannet ja viimat kinomehed. Noorem neist on teinud huvitava lühifilmi Kihnu saarest — väga poeetiline ja huvitavad värvide kombinatsioonid, kuigi rohkem amatöörfilm."

KOMMUNAALNE HÄÄLEÕIGUS SISSERÄNDAJATELE

Riigipäev on otsustanud, et Rootsis elavad välismaade kodanikud saavad hääleõiguse kui valitakse kommunfullmäktige, landsting ja kyrkofullmäktige ning ka kirikuõpetajate valimistel. Samal ajal on neid võimalik valida usaldusülesannetesse.

Erilise eeldusena hääleõiguslikkuseks ja võimaluseks saada valitud nõutakse, et välisriigi kodanik on olnud Rootsis sisse kirjutatud viimased kolm aastat enne valimisaastat.

Uus seadus jõustus 1. jaanuaril 1976. See tähendab seda, et need välismaa kodanikud, kes on olnud Rootsi kirikukirjades alates 1. novembrist 1973, tohivad osa võtta kommunaalvalimistest 19. septembril 1976.

RSV RIKSSKATTEVERKET

Laupäeval, 17. jaan. k.a. kell 18.30

Nacka Muusikakooli aulas

STOCKHOLMI EESTI MEESKOORI 97. kontsert

Juhatab — Lembit Leetmaa
Kaastegev — Kansailis Kuoro
Tuulikki Närhinsalo juhatusel
Solist — Maaja Duesberg
klaver

Pääsmed müügil koori liikmete käes ja

EESTI KULTUURI KOONDISES

Kontserdi päeval kohapeal üks tund enne algust

• Kohalik elu

GÖTEBORG

Hiiu-Saare pidu

Seekordne hiidlaste-saarlaste koosviibimine toimub 31. jaanuaril kl. 19 Munkebäcki kooli seltskondlikes ruumes. Mitmekesine eeskava. Kodus valmistatud toidud. Osavõtumaks 30:- isikult.

Eelregistr eerimine on vajalik ja selle viimne päev on 28. jaanuar. Registr. järgmistele isikutele: Engso, tel. 55 33 06, Pahtman, tel. 20 33 42 ja Liiva, tel. 48 14 05.

GÖTEBORG

Meeskoori kontsert ja ball

Nagu varem teatatud, toimub Göteborgi Eesti Meeskoori järgmine kontsert Göteborgis laupäeval, 6. märtsil. Kontsert leiab aset Röhsska muuseumi hästikõlavas kuuldesaalis linna tsentrumis, Vasagatan 37—39. Kohe pärast kontserti korraldatakse ball mõnisada meetrit eemal paiknevas Odd Fellow restorani mugavates seltskondlikes ruumides, vasagatan 9. Lähemaid andmeid kava osas ilmub selle lehe veergudel lähemal ajal. Varuge mainitud kuupäev Meeskoori kontserdile ja ballile.

GÖTEBORG

Peakoosolek

Tallinna Lipkonna Sõprade Seltsi korraline peakoosolek toimub reedel, 16. jaan. Göteborgi Eesti Majas, Drottning. 27 algusega kl. 18.30. Päevakord põhikirja alusel, kuid võimalus täiendada kohapeal. Juhul kui alguseks põhikirjas ette nähtud liikmete arv pole täielik, peetakse sama koosolek samas kohas pool tundi hiljem ja on otsusevõimeline. Vahetult pärast koosolekut toimub samas ühine koosviibimine kohvilauas kõigile. Eeskavas film suvisest Koitjärve suvepeost filmituna Jaan Savioja poolt. Juhatus ütleb kõigile tere tulemast.

GÖTEBORG

Jõulukoosviibimine

Göteborgi koguduse jõulukoosviibimine toimub 10. jaan. kl. 13—18 S:t Pauli kog. majas, Stockholmsg. 14/16 endiste aastate eeskujul. Lastele maiustusi. Kohvilaud, loterii jne. Kõik külalised tere tulnud.

GÖTEBORG

Tänan!

Minu südamlik tänu organisatsioonidele ja üksikisikutele minu 60-aasta sünnipäeva puhul osutatud austusavalduse, õnnesoovi, kingituse ja lillede eest.

EVALD LILLESTE

STOCKHOLM

Pensionäride kokkutulekud

Pensionäride ühingu liikmete kokkutulek on teisipäeval, 13 jaan. kl. 13 Eesti Majas, Walling. 34 1 tr. Helmi Eller kõneleb teemal "Võeras, motiiv eesti kirjanduses". Osa võtta soovijail registreerimine vajalik hilj. reedel 9. jaan. tel. 38 68 60, 81 53 73 või 26 58 22.

STOCKHOLM

Mikumärdi

Pääsmete eelmüük Stockholmi etendustele toimub Eesti Kultuuri Koondises Eesti Majas, tel. 08/11 31 16 ja Välis-Eestis, Lilla Nygatan 8, tel. 08/11 50 40.

Etendused toimuvad ABF teatrisaalis, Sveavägen 41 laupäeval, 31. jaanuaril kl. 19, pühapäeval, 1. veebruaril kl. 17 ja pühapäeval, 8. veebr. kl. 17.

STOCKHOLM

EKK aastapäev

Pühapäeval, 25. jaan. kl. 15 toimub Eesti Kultuuri Koondise 14. aastapäeva tähistamise koosviibimine Operaterrasseni pidusaalis. Esinevad Lehti Aug (sopran), klaveril Harri Kiisk ja EKK viiuli õpiring Alfred Pisukese juhatusel. Kohvilaud, kunstiloterii ja tants Rein Tubina orkestri saatel. Koosviibimisel tehakse teatavaks 1976. a. Els Kaljot-Vaarmani, Elli-Maria ja Priit Hallapi stipendiumide saajad.

Pääsmed saadaval EKK bürоos, kuhu palutakse ka koosviibimisest osavõtjaid registreerida kuni 19. jaan., tel. 11 31 16.

Kõigile EKK liikmetele ja teistele kultuurisõpradele — tere tulemast!

Raamatuaasta finaalnäitus eritempliga

Eesti Raamatuaasta Rootsi Komitee (ERRK), koostöös Eesti Kultuuri Koondisega (EKK), korraldab Eesti Raamatuaasta finaalnäituse "Eesti Raamat" Stockholmi Eesti Majas 1976. a. veebruari viimasel nädalal. Näitusel esitatakse ka eesti ajakirjanduse väljaandeid.

Iseseisvas Eesti Vabariigis töötas kaasa eesti raamatu propageerimisele Eesti Postivalitsus, kusjuures anti välja 6. juulil 1935 postaalne postkaart Eesti Raamatu 400.a. mälestuseks (tänapäeval on see postkaart kallis ja tagaotsitav suveniir). Nii toimub, nüüd Rootsis, ka seekordse Eesti Raamatuaasta tähistamisel. Nimelt, ERRK juurde on moodustatud vastav Filateeliatoimkond, kelle tegevusel antakse välja postitempel ja kaks isesugust postkaarti. Esimene nendest kannab 1935. a. postkaardi motiivi (I. ilmus Rootsis EKK väljaandel — UNESCO Raamatuaasta 1972) ja teine on Rootsi Postivalitsuse franco-väljaanne (II, ilmus 11.10. 1975 — postkort franco 75 öre). Mõlemad postkaardid varustatakse pääletrükiga: "Eesti Raamatuaasta 24.2 1975 — 24.2 1976".

Rootsi Postivalitsuselt on saadud luba kasutada ametlikku postitemplit Eesti Raamatuaasta motiiviga ja selle templi saamiseks asetatakse postkast näituse ruumidesse kolmeks päevaks, s.o. 22, 23, ja 24. veebruar 1976, s.t. et ainult sellesse postkasti lastud post tembeldatakse eestiteemalise mälestustempliga.

Eelnimetatud postkaardid magistatult, nii ilma templita või templiga, tulevad müügile näituse ruumides à kr. 3:— tk (Rootsis), välismaa margistusega kr. 3:25. Postkaartide trükiarv on piiratud.

Eesti raamatuhuvilistele ja filatelistidele, kes ei saa osa võtta näitusest, on võimalik postkaartide ettetellimine kuni 16. veebr. 1976, teatades tellija aadress, soovitud templi-kuupäev ja tasudes ette postkaartide hinna postiziirosse nr. 60 38 86 — 3, aadr.: H. Kröndström, Sofielundsplan 40, I, S-122 31 Enskede. Tellimistele välismaale või mitu postkaarti ühes ümbrikus — lisada tegelikud posti saatekulud.

Lätlased valisid Spilnersi

NEW YORK (VES) — Peakandidaadi Riia-reisi tõttu keeruliseks muutunud Läti ülemaailmse keskuse esimehe valimine lõppes nüüd ootamatulst siiski Riias-käija I. Spilnerise valimisega esimeheks lahkuva Uldis Grava asemele. Spilners astus ametisse 1. jaanuarist alates. Automaatselt astus ta ka Ülemaailmse Balti Nõukogu esimehe kohale, kus lätlased presideerivad kuni 15. jaanuarini, mil presideerima hakkavad leedulased, s.t. et esimeheks tuleb dr. Julius Valiunas.

Valimistel sai Spilners 6 ja vastaskandidaat Kanadast Upelacis 5 häält. Üks jäi erapooletuks.

Valimisele tulevad nüüd abiesimehed, kus üheks kandidaadiks on Upelacis ja teiseks Rootsist Imants Freimanis, kes samuti kui eelminegi oli üks kandidaate esimehe kohale.

8-kuusele Mariale vajatakse

hoidjat

tööpäevadel Stockholmi vanalinnas või omas kodus.

Teat. pärast 18. jaanuari tel. nr. 10 34 84 pärast kella 18-ne.

Eesti keele kevadkursus Uppsalas

Üliõpilasi, kes on huvitatud eesti keele õppimisest A- või B-nivool (20+20 punkti) kas Upsalas või Stokholmis, palutakse enne 20. jaanuari ühendust võtta Soome-ugri instituudiga Upsalas, tel. 018/13 65 06, ja Eesti Keele ja Kirjanduse Instituudiga Stokholmis, tel. 08/15 01 60/1338 (kl. 12—2).

Ka need, kes jätkavad õpinguid, peavad end uuesti registreerima.

Aines soome-ugri keeled moodustab eesti keel eri õppekaru Upsalas ja Lundis. On võimalik saavutada kuni 60 punkti, mis vastab poolele ülikooli lõpueksami nõuetest (fil. kand.). Kursusest osavõtmiseks eelteadmisi ei nõuta. Seega võivad õpinguid alustada ka need, kes eesti keelt ei valda.

Pühadesoove

REE kaudu

Gunnar Hein abikaasaga, ERich Jürgens perega ja Edgar Söster abikaasaga.

ERF kaudu

Hollandist: Perekond Elders-Lidke, Anita van Dael-Tannberg abikaasaga, F. Kandelin abikaasaga, J. Põldsam abikaasaga, E. Dekkers-Korka lastega, ed. Wart abikaasaga, J. Lembre, Tamara Fofanov.

Aug. Kriisa In memoriam

Karlstadis suri 5. detsembril pärast pikaajalist haigust veterinaararst August Kriisa, kes sündis 13.5.1908 Rõhul, Tähtvere vallas.

Pärast H. Treffneri gümnaasiumi lõpetamist 1929, astus ta Tartu ülikooli loomaarsti teaduskonda, mille lõpetas 1935. 1935 a. nimetati ta veiste haiguste ja sünnitusabi kliiniku nooremaks assistendiks ning 1937—1944 töötas ta samas vanema assistendina — olles 1943 a. komandeeritud stipendiaadina Hannoveri vet. ülikooli juurde doktoritöö tegemiseks. Doktoreerus a. 1944. 1945-46 töötas veiste kunstliku seemendamise alal Pinnebergis ning 1946—48 oli lektor ja prof. asetäitja Balti ülikooli juures Hamburgis. A. 1948 siirdus Rootsi. Töötas 1948—54 Trelleborgis veiste kunstliku seemenduse vet. arstina ning 1954-st kuni haigestumiseni 1972 Karlstadis samal alal peavet. arstina.

Eeltoodu oli napisõnaline lahkunu hariduse- ja teenistusekäik. Siia kaastub veel temale omane püüd — jõuda oma kutsealal edasi ja olla väärikas oma kutse esindaja. Seda oli ta ka selle mõiste parimas tähenduses. Olles kaks aastakümmet Eesti Vet.-arstide Ühing Rootsis esimees — võitles ta esireas siia saabunud eesti vet.-arstide täieliku legitimatsiooni saamise eest — mis ka lõpuks täitus.

Ta oli eesti vet.-arstide esindajana paljudel rahvusvahelistel kongressidel ning juhatuseliige Rootsi Vet.-arstide Ühingus. Oma teenete eest valiti ta Eesti Vet.-arstide Ühing Rootsis auliikmeks. Akadeemiliselt kuulus lahkunu ü/s Raimlasse.

Sinu Manalasse varisemise puhul jäävad Sind leinama suures kurbuses Sinu lähemad omaksed, seltsivennad ü/s Raimlast, kolleegid üle maailma ning lugematu hulk sõpru.

Head puhkamist Sulle — pärast viljakat elutööd!

H. RIISPERE

---

†

Kauaaegset head sõpra

Juhan Rätsepp'a

mälestavad

OSVALD PALK
abikaasaga

JOHANNES ISAND
abikaasaga

LEO PROOS

ERICH NURMIS

---

†

Armas mees, isa ja vanaisa

Artur Kolga

Sünd. 2/11 1913 Kanepis
Surn. 18/12 1975 Stockholmis

Mälestavad kurbuses

LEIDA
TEET-ANDRUS ja KERSTIN
REBECCA, ALEXANDER
HELE-MALL ja HANS
HENDRIK
ÕED
perekondadega

Matusetalitus toimub neljapäeval, 8. jaanuaril kell 12 Uppståndelse kabelis Metsakalmistul.

---

†

Ootamatult lahkunud unustamata armast venda, abikaasa venda ja sõpra

Hugo Tèeial'it

Sünd. 10/3 1898 Varal
Surn. 1/1 1976 Sydneys

mälestavad leinas

LEIDA ja JAAN

VALVE ja VOTELE

HILJA

IRMA ja LUDVIG

---

†

Anna Villar'it

mälestavad leinas

Perekonnad

VINNAL ja KAPLJA

Meie sügavaim tänu kõigile, kes meie armsa

Elmar Laanoja

viimasele teekonnale saatsid, tema kirstu kaunite lillede ja pärgadega kaunistasid ning meie leinas kaasa tundsid.

LESK
EMA ja ÕED
perekondadega

Tänan südamest EELK Konsistooriumi, peapiiskop K. Veemi, praostkonda, praost R. Koolmeistrit, Göteborgi ja Lääne-Rootsi kogudusi ning Norrköpingi kogudust.

Õpetajaid A. Raidurit, K. Laanteed, T. Vagat ja teisi ametivendi.

Tänan südamest kaasvendi Korp! Rotaliast, hr. L. Karupääd ja Eesti Korpor. Liitu.

Tänan südamest kõiki sõpru ja tuttavaid, kes osa võtsid minu armsa mehe

Karl Kool'i

maise keha muldasängitamisest, lillede ja pärgade eest tema kalmule ning kirjalike ja suusõnaliste kaastundeavalduste eest.

Samuti südamlik tänu org. H. Kiiskile, solist V. Jürisoole, kes oma kauni muusikaga matusetalitust kaunistasid.

KLARA KOOL

---

†

Armast abikaasat ja isa

Eduard Söödi't

Sünd. 28/9 1912 Tapal, Eestis
Surn. 26/12 1975 Köpingis

mälestavad kurbuses

ASTA

ILME

EMA, AINO, ILMAR
Eestis

---

†

Armast kaasvilistlast

Drnd. med. vet.

Eduard Söödi't

mälestab leinas

KORP. FRAT.
TARTUENSIS

---

†

Oma lahkunud kolleegi

Leg. vet.

Eduard Söödi't

mälestab

EESTI
VETERINAARARSTIDE
ÜHING ROOTSIS

---

†

Armast sõpra ja head naabrit

Gerhard Åberg'i

mälestavad vaikses leinas perekonnad:

A. HAABLARE
L. HEINSOO
A. HELEMÄE
A. MERELAID
A. VIINAMÄE

Mälestusi muld ei mata.

---

†

Jäädavalt lahkunud

Juhan Rätsepp'a

leinavad kurbuses

ABIKAASA ja TÜTAR
Eestis

Puhka rahus võõramaa mullas!

Armast abikaasat, isa, äia ja vanaisa

Gustav Tomander'it

mälestavad kurbuses tema II surma aastapäeval, 11. jaanuaril

ABIKAASA
TÜTAR PEREKONNAGA

---

†

Minu kallis abikaasa, meie hea isa, meie kuldne vanaisake

Gerhard Åberg

Sün. 7/3 1918 Kiiu-Aablas
Surn. 30/12 1975 Boråsis

Lohutamatus leinas

INES
IMBI ja BRUNO
CHRISTINA, KATRIN
MALLE ja HILLAR
CHRISTOPHER

Kalmu ehteks sinililled
kullerkupud kuldne kroon.
Sääl on koit sul
küünlatuleks
õhtulambiks ehajoon.

Puhka rahus!

---

†

Kallist venda, onu ja õepoega

Gerhard Åberg'i

Sünd. 7/3 1918 Kiiu-Aablas
Surn. 30/12 1975 Boråsis

mälestavad leinas

HUBERT
perekonnaga
AGO
perekonnaga
REIN
perekonnaga
HEIDI
lastega
TÄDI ja TÄDITÜTAR
Kodumaal

Jumal sul ligemal, ihkab mu vaim . . .

---

†

Meie kallist õemeest

Gerhard Åberg'i

mälestavad leinas

AGDA
perekonnaga
VALDO

Puhka rahus võõras mullas!

---

†

Kallist mehevenda ja onu

Gerhard Åberg'i

Sünd. 7/3 1918 Kiiu-Aablas, Eestis
Surn. 30/12 1975 Boråsis

mälestavad leinas

LIISA
ANITA
SÖREN
MARIA

---

†

Head sõpra

Gerhard Åberg'i

mälestavad

REIN WEERMETS
perekonnaga
ARNOLD PALGINÕMM
FRIEDRICH LÕBU
OSKAR ESLON
JOONAS PARTANEN

Ed. Söödi in memoriam

Köpingis suri ootamatult 26. dets. südame veresoone tromboosi tagajärjel drnd. med.vet. Eduard Söödi.

Lahkunu sündis Tapal 28.9. 1912. Lõpetas Haapsalus gümnaasiumi 1931 a ning Tartu ülik. loomaarstiteaduskonna 1938 a. 1939—1944 oli assistendiks ning hiljem õppeülesannete täitjaks, lugedes loomaarsti-üliõpilastele lihahügieeni ja kohtulikku loomaarstiteadust. Sooritas doktorandi eksamid 1939 a.

Põgenes Saksamaale 1944 sügisel ning oli Baieris praktiseerivaks vet.-arstiks. 1949 siirdus Rootsi ning asus Salasse, hiljem Köpingisse veiste kunstliku seemenduse ühingu juurde vet.-arstiks, kus töötas kuni surmani.

Lahkunut jäi leinama abikaasa ja tütar, kaasvelled korp! Frat. Tartuensisest ning kolleegid ja sõbrad.

H.R.

---

†

Armast lahkunud sõpra Austraalias

Hugo Treial'it

mälestavad kurbuses

VERONIKA KEERDOJA
ELFRIEDE ja AUGUST MOKS
ELEONORE ja KAAREL SÕMERMAA
MARGARETHE ja RUDOLF SÕMERMAA
LEIDA ja AARNE VIISIMAA
LYDIA ja ARKADI SÕMERMAA

---

†

Armast tädipoega

Jaan Kasemaa'd

Sünd. 18/10 1899 Keilas
Surn. 30/12 1975 Keilas

mälestavad sügavas leinas

EDUARD PEANBERG perekonnaga
ERNA, TIIDO ja LIA UUTMA
SUGULASED Kodumaal

---

†

Head sõpra

Artur Kolga't

mälestavad kurbuses

ENN ILLIPE
JUHAN TUI
EDUARD VANAAUS perekondadega
ERIK BERGGREN
DANIEL KULL
JAKOB JANSEN abikaasadega
LEIDA TAMM

Avaldan tänu kõigile, kes minu abikaasa

Sofie Veski

matusetalitusel tema viimast teekonda lillede ja pärgadega kaunistasid, ka neile, kes tema juures mõttes olles tema auks Kultuurkoondise lillefondi oma panuse andsid, iehtedes kuulutuse avaldasid ja järelhüüdeid ütlesid.

JOHANNES VESKI

Häälte...

Alg. lk. 1

Voldemar Tominga hääletustulemused kolmel ligemisel olid umbes samas vahekorras. Mõlemad väidavad nüüd, et kui kolmel korral on saadud erinevad tulemused, siis "kes ütleb missugune neist on õige". Eestlaste keskesinduses kinnitatakse, et esimesel lugemisel oli elektronarvuti programmeerimises olnud viga.

HEA KAVATSUS korraldada "Tartu paviljon üliõpilaselamus "Tartu College" ei näi toime tulevat. See vastanuks senini n.n. "Karavani" suurüritusel senini esinenud "Tallinna paviljonile", mis on paigutatud olnud Eesti Majja.

Hiljuti asutatud Eesti Kunstide Keskuse energiline juhataja Stella Kerson pidas juba mõnda aega plaani "Karavani" raames vahelduseks korraldada esinemised ja väljapanekud "Tartu paviljoni" nime all senise Tallinna asemel.

Ja seda majas, mille müüriski ilutseb Tartu nimi. Baltimore'is toimuvate ülemaailmsete Eesti Päevade pärast loobusid tavalised "Karavani" tegelased eesotsas Kalju Jõgiga 1976. aastal selle ürituse korraldamisest.

Nüüd on aga üliõpilaskorporatsioonid, milliste konvendid asuvad "Tartu College'i" ruumides, asja arutanud ja leidnud, et nad ei saa oma ruume avada suurematele rahvamassidele.

Nad kardavad, et tuhandete tänavalt sissejalutajate tõttu nende vallasvarast palju midagi üle ei jää. Nii et kavas olnud Tartu üliõpilasmensuuride demonstratsioonid jäävad ära.

KANADA VALITSUSE sammud inflatsiooni pidurdamiseks muutuvad üha ebapopulaarsemaiks, kuna senised kogemused näitavad küll tulude vähenemist, mitte aga hindade püsimist.

Kui suured ametiühingud viimastel aastatel tavatsesid kollektiivlepingute sõlmimisel küsida oma liikmetele 30—50 protsenti palgatõusu aastas ja streikide abil seda ka said, siis peaksid nad nüüd leppima ainult 10-protsendilise tõusuga.

Teatud määral õigustatult nad väidavad, et valitsus samal ajal ei ole võimeline vältima hindade tõusu jätkumist. Vastav hinnakontrolli asutus on küll saanud volitused nõuda hinnatõtsmiste põhjendamist osalt turukaupadelt, mis aga ei hõlma toiduaineid, kütust jne. Nii ennustatakse, et 1976-ndal aastal kanadas hinnad tõusevad umbes 15 protsenti.

Kui äsja parlamendis vastu võetud seadus ei rakendu tegelikus elus, eelkõige ei suuda murda inflatsiooni-psühhoosi, võib see tähendada liberaalide valitsuse langemist järgmisil valimisil. Kui viimati rahvas kutsuti valimiskastide juurde, siis kinnitasid liberaalid, et igasugused palga- ja hinnakontrollid ei funktsioneeri. Ometi need rakendati nüüd — liberaalide endi poolt (HR).

Göteborg...

Alg. lk. 1

See oli tarmukas ja hästiõnnestunud ettekannete lõpetamine. Eero Tarjuse rõhuasetus lauluharrastusele koolis kannab positiivseid tulemusi. Siiras tunnustus publikult oli seega omal kohal.

Vaheaega kasutati veetmiseks einelauaruumis, kus kooli hoolekogu naispere oli — nagu ikka — koduste küpsetamistega rikastanud einelaua hõrgustega, mille "realiseerimine" lõpetati, teadagi, jäägitult. Vaheaja raamis toimus ka loteriivõitude väljaandmine. Peavõiduks oli hani ja muudeks võitudeks domineerivalt käsitööd ja plastämbrid hinnaliste sisaldavustega.

Heljo Liitoja ainetel koostatud viiepildilise jõulunäidendi teemaks oli varastatud jõuluvalguse taasleidmine. Eero Tarjus oli näitejuhina annud näidendile vajaliku elu ja liikuvuse, Eha Mändlo oli seadnud lumehelveste tantsu ja Arnold Sirkel valmistanud lavapildid, kusjuures taustapilt linnatänava, -majade ja jõulumiljööga oli eriti väärt tähelepanu. Laste mängulust ja osadesse sisseelamine oli ehtne.

Ning siis tuli jõuluvana, kelle hääles ja sõnastuses oli nagu Elmar Ojaste teisikuga tegemist. Teda abistasid pakkide kandmisega päkapikud. Ja nüüd algas nende noorukeste tõsine jõulurõõm, kes varem laval toimunu suhtes, võib-olla, kõigi viie meelega kaasas ei olnud.

Jõulutraditsioon püsib. Ja ettekanded korduvad. Kuid jõuluõhtul on kõik vana siiski jälle uus. (EPL/MR).

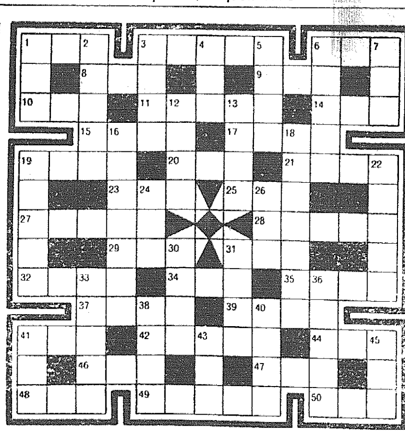

Ristsõna 1

Paremale: 1 ronimise meister 3 värv 6 mitme paavsti nimesid 8 lad.-keelne palve 9 juhtub harva 10 kirg 11 puutöö jäätmed (ainsus) 14 suurmaaomanik Aasias 15 rahaühik ühendriikides (eesti kirjutamisviis) 17 on kõikidel vähe 19 kandev mõte 20 minul 21 tuhv, samm 23 lään (Hitleri-Saksamaal) 25 kuulub paadi juurde 27 ette 28 dünamiidi leiutaja 29 orientaalne tiitel 31 hurtsik 32 virk 34 vastne 35 juga 37 siseelund 39 juhtmõte 41 ümbritseb maja 42 "Kolm musketäri" autor 44 on teil praegu laual 46 enda isiku kohta käiv sõna 47 ihaldus 48 tee lahti! 49 selektsioon 50 palu.

Alla: 1 soojusallikas 2 pilt 3 vend 4 naise nimi Piiblist 5 naisolevust 6 lamas 7 see, mis on möödas, see... 12 kaua aega tagasi 13 kriminaalpolitsei (rahvapäraselt) 16 piaano 18 jõgi Prantsusmaal 19 kole 22 möödunudpäevane 24 tuntud saksa elektritarvete firma 26 eestipärane mehe nimi 30 tekib keemisel 31 nõuanne kundele 33 riik Aasias 36 egoistliku 38 ennast täis 40 vöörus 41 amet 43 minul 45 kont.

Jõuluristsõna lahendus:

V	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	R	S
1	M	I	K	I	V	E	R	R	A	I	M	O	N	D	K	O	L	K
2	I	L	U	T	U	L	E	D	N	I	U	D	E	L	I	H	A	S
3	K	L	A	S	S	I	V	A	N	E	M	A	E	R	I	T	S	I
4	S	U	L	I	S	I	A	M	A	N	G	I	D	A	L	L	T	I
5	N	S	A	S	E	T	L	I	I	K	U	V	U	S	K	I	I	R
6	I	I	L	A	R	K	A	A	D	K	L	A	S	S	I	K	M	A
7	I	O	O	N	D	A	R	D	A	N	E	L	L	I	V	Ä	I	N
8	H	O	N	D	A	R	A	U	N	A	M	M	U	M	I	I	N	I
9	I	N	K	E	M	I	A	N	E	R	A	S	R	A	S	K	E	T
10	L	P	S	L	A	A	L	O	M	V	A	A	R	A	O	E	T	S
11	J	Õ	U	L	U	V	A	N	A	O	O	T	A	M	I	S	E	L
12	A	H	K	E	R	A	L	A	H	M	I	S	A	N	K	E	E	T
13	Õ	I	E	R	I	K	A	S	Ä	Ä	S	E	S	E	U	P	P	I
14	H	A	N	I	E	I	T	T	I	G	U	R	E	E	M	I	I	R
15	[illegible]	I	E	N	S	A	N	A	D	I	M	I	K	S	A	L	M	E
16	U	N	D	E	R	S	O	S	J	A	A	N	K	I	R	V	E	D
17	K	E	E	M	A	M	A	E	Õ	L	U	N	E	A	E	E	S	I
18	E	R	N	A	N	A	A	T	U	U	R	A	R	V	E	S	T	A
19	L	A	V	I	I	N	S	U	L	S	U	U	L	U	U	T	A	M
20	L	A	E	V	N	I	K	D	U	I	S	B	U	R	G	I	V	A
21	A	D	R	I	A	N	O	O	P	O	L	A	I	R	A	K	E	N
22	D	I	S	S	L	E	D	R	Ü	A	A	S	K	A	N	N	U	D
23	M	Ä	E	L	O	D	A	C	H	U	U	E	M	A	D	E	R	I
24	E	I	L	E	T	O	R	N	I	S	T	K	Õ	L	A	V	A	D

KIRIKUKKE teatab

EEL KIRIK

STOCKHOLM: Jakobis peajumalat. 11/1 kl. 14, kog. õp., orelil Kiisk, laulur.

ALINGSÅS: Maakirikus jumalat. 10/1 kl. 15, õp. Vaga, orelil Strömberg, armulaud, laululehed aruandega.

GÖTEBORG: Kristiines skautlike noorte jumalat. 11/1 kl. 14, õp. Vaga, orelil Strömberg, laulugrupp Laululinnud, laululehed.

HALMSTAD: Olaus Petris jumalat. 18/1 kl. 11, õp. Rebane, orelil Ström, laululehed aruandega.

SOOME ORTODOKSKIRIK

VIRSBO: Õhtuteen. 10/1 kl. 17 Makarovi majas, liturgia 11/1 kl. 11 Bruks kirikus, ülempr. Juhkam, ooperilaulja Wallén.

VABAKIRIKUD

STOCKHOLM: Eesti Nelipühi Kirik, Bråvallag. 11, Vabakirikute ühine palveõhtu 10/1 kl. 18. 11/1 kl. 11 jumalat., Körm ja Söderlund, koor ja kvartett.

STOCKHOLM: Norrmalmi Bapt.-Kirik, Norrtullsg. 37, jumalat. 11/1 kl. 14, Loogna jt.

ALINGSÅS: KRUM alumises saalis, Ö. Kyrkog. 8 B jumalat. 11/1 kl. 11, Milder, lauluettek.

GÖTEBORG: Smyrna, Parkg. 1 jumalat. 11/1 kl. 15, Milder, lauluettek.

HELSINGBORG: Korskyrkan, Trädgårdsg. 19 jumalat. 11/1 kl. 11, Valm.

NORRKÖPING: Tabernaakel, Kungsg. 26 jumalat. 11/1 kl. 13, kohal. vennad, pärast mööd. aasta aruandeline osa.

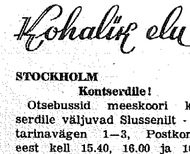

Kohalik elu

STOCKHOLM

Kontserdile!

Otsebussid meeskoori kontserdile väljuvad Slussenilt - Katarinavägen 1—3, Postkontori eest kell 15.40, 16.00 ja 16.10. Kontserdi algus 17. jaanuaril on kell 16.30.

STOCKHOLM

SET-bridzh

Stockholmi Eesti Bridziklubi lõpetas 1975. a. sügushooaja meeleolulise koosviibimisega Eesti Majas esmaspäeval, 22. detsembril lühiturniiriga ja jõuluvorstidega. 1976. aasta hooaja esimese poolega alustatakse esmaspäeval 12. jaanuaril kell 18.30 Eesti Majas. Tegevuskavas mitmed külastusmatkad. Kõik Stockholmis ja selle ümbruskonnas elunevad bridzhihuvilised teretulemast uuel algaval hooajal!

Prof. R. Viidik 70-aastane

Prof. Roman Viidik

Aasta vahetusel, tähistas 30. detsembril Stockholmi lähedal Täbys kahekordne vet. doktor ja end. E.V. Tartu ülikooli loomaarstiteaduskonna korraline professor Roman Viidik oma 70-aasta sünnipäeva. Soomes ülendati ta vet.-majori auastmesse ja Rootsis saavutas laboraatori astme teadlasena.

Roman Viidiku isa oli Eestis juba loomaarstiks ja Tartu linna tapamaja direktoriks. Lõpetanud 1924.a. H. Treffneri gümnaasiumi Tartus oli nagu loomulik, et poeg hakkas õppima oma isa ala Tartu ülikooli loomaarstiteaduskonnas, mille ta heade hinnetega lõpetas 1929.a. Töötas seejärele Kilingi-Nõmmel vet. arstina ja alates 1934.a. Jõgeva jaoskonna ja linna vet. arstina.

Oma igapäevase töö kõrval õppis ja uuris ta teadlasena oma ala ja siirdus välismaale end täiendama. 15. dets. 1936. a. kaitses ta Viinis edukalt oma väitekirja ja saavutas dr. med.vet. teadusliku kraadi. Tulles tagasi kodumaale asus ta 1938.a. Tartu ülikooli liha järelvaatuse ja kohtuliku loomaarstiteaduse dotsendi kohale. 1939.a. valiti ta samale õppetoolile korraliseks professoriks.

Aasta hiljem läks prof. Viidik teaduslikul otstarbel Soome ja jäi sinna kuna vahepeal punane Moskva okupeeris Eesti ja hävitas iseseisvuse. Jatkusõja puhkedes astus ta Soome sõjaväkke, tõustes seal vet.-majori austmesse. Ta saab Soome vet. arsti õigused ja töötab Urjalas ning Lahtis jaoskonna ja linna vet. arstina. Suure ja ahne naabri mõju kasvamisel muutus julgeolek küsitavaks ning seetõttu põgeneb ta 1948.a. Rootsi. Töötab otsitud eriteadlasena siinse maa riiklikus Veterinäärmeditsiinilises Asutuses osakonna juhatajana ja nimetatakse laboraatoriks. Doktoreerus teist korda 1959.a. Stockholmi Veterinäärülikooli juures. Tema sulest on ilmunud rida silmapaistvaid teaduslikke töid.

Juubilar on meeldivaks seltskonnainimeseks korrektse ja soliidse käitumisega ning hinnatud ja lugupeetud nii oma kolleegide kui ka akadeemiliste sõprade poolt. Kuulub korp! Fraternitas Estica valistlasperre.

Õnnitlusi suursünnipäevaks, jõudu ja jaksu edaspidiseks!

OSVALD VIIRSOO

Tallinna seminaristid kohtuvad

Tallinna Õpetajate Seminari õpilaste ja õpetajate järjekordne kokkutulek toimub laupäeval, 24. jaanuaril kell 15 Hilda Randmaa (n. Maritov) kodus, Ljusstöparbacken 1, 117 45 Stockholmis, millest kõiki asjaosalisi palutakse lahkesti osa võtta.

Sõita Stockholmis allmaaraudteel rongiga nr 13, 14 või 24 Liljeholmeni t eni, sealt edasi Ekensbergi liini bussiga nr 195 kolmanda peatuseni Lövholmsplan. Palutakse ette teatada kirjalikult või tel. 08-197729 (õhtuti) või 455823 (päeval).

Jooksvate küsimuste alalt oleks nimetada kaastööd Eesti seminaride mälestusteosele. Palutakse kaasa võtta fotod ja kirjavahetus Eestis ja mujal viibijatega mälestuste värskendamiseks.

Eesti eri-osakond Nordiskale?

Põgenikud hakkavad saama vanaks ja paljud on juba lahkunud siinsest elust. Paljudel on kaasas rahvuslikke esemeid kodumaalt. Tihtipääle pole pärijaid ja asjad sattuvad inimeste kätte, kes neid ei oska hinnata. Sellepärast oleks hää kui eestlased saadaks omad rahvuslikud esemed, ka kulunud ja katkised, rahvarõivad, -tekid, vööd, paelad, sukad, kindad, ehted näiteks Nordiska muuseumile Stockholmis, kus ehk saaksime asutada eesti osakonna. Sellega aitaksime säästa eesti kultuuri tulevikuks. **Elmire Kägi.**

M. Juhkam kõneles Helsingis

HELSINGI (EPL) — Helsingis tegutsev soome rahvusest ortodokside ühing pühitses 13.det. oma 50.a. juubelit. Ühing asutati 1925.a. nü. vastukaaluks venelastele, kes tollal olid Helsingis ja paljudes muudes kohtades valitsevas ülekaalus.

Siinjuures võiks veel mainida, et samal aastal valiti Soome Ortodoksse Kiriku peapiiskopiks eesti rahvusest ülempreester Herman Aav. Viimase eestvõttel hakati Kirikut enam ja enam soomestama ja Helsingi ortodokside ühingu asutamine oli üheks selliseks esimeseks sammuks. 50.a. juubeliks, mida peeti äsja valminud Karjala majas, kutsuti juubeli kõnelejaks Rootsis tegutseva Soome ortodoksse koguduse preester Martin Juhkam. Viimase teemaks oli: Soome ortodoksne kogudus Rootsis ja tema tuleviku kavatsusi. Juubelikõnest selgus muuseas, et kogudusel on kavatsus lähemas tulevikus omandada suurem laagripiirkond, mida saaks kasutada nii noorte, kui ka vanemate tegevuse arendamiseks. Kavatsusel on ka oma koguduse maja muretsemine.

L.-Rootsi Esto-reis

GÖTEBORG (EPL) — Seoses suvel Baltimore'is (5.—11. juulini) toimuvate Eesti Päevadega (Esto -76) korraldab Göteborgis tehn. dr. Mart Mägi koostöös AB Flygresor'iga ühisreisivõimaluse otse USA-sse Lääne- ja Lõuna-Rootsi eestlastele kohaldatud grupirerisi, mis baseerub n.n. Apex-piletile, mis võimaldab individuaalset tagasireisi 22—45 päeva jooksul pärast Rootsist väljasõitu, mis toimub kas Göteborgist või Kopenhaagenist. Sõiduhinda kr. 1750 kuulub ka üks öö hotellis New Yorgis. Ärasõit toimub 30 juunil. Registreerimine toimub kuni 15. veebruarini. Informatsiooni annab Mart Mägi, tel. 031/18 66 04.

Raidvee kadunud

RAIMOND RAIDVEE

Uuel aastal üllatas eesti raadiokuulajaid otsimisteade tuntud eesti tenori Raimond Raidvee kohta, kes pärast rutiinikülastust haiglasse oli taksoga koju sõitnud aga kunagi koju ei saabunud. Alarmeeriti politsei, kuid otsimised ei ole senini annud tagajärgi.

Raimond Raidvee elab Lidingöl oma villas. Mõni aeg enne pühi juhtus temaga krundil õnnetus ja ta murdis käeluu kahest kohast. Teostati operatsioon ja üks luudest kasvas hästi kokku, teise juures aga tuli teostada uus operatsioon, kuna paranemist takistas n.n. haigla-haigus.

Selle infektsiooni tõttu tuli tal käia iga päev haiglas kätt sidumas. Ka 1. jaanuaril käis ta haiglas kätte ümber sidumas. Taksojuht on ta tagasi viinud Lidingöle, kust peale aga jäljed kaovad.

METSAKODU UUDISMAA

Üksik eesti naine 65-tes aastates soovib

tutvust

pensioniikka jõudnud eesti mehega. Vast. "Änka i P-län" all EPL, Box 667, 101 29 Stockholm 1.

Vaba eestlaskonna informatsioonileht

EESTI PÄEVALEHT

Ilmub kolmapäeviti ja laupäeviti

Piilupart Kalle

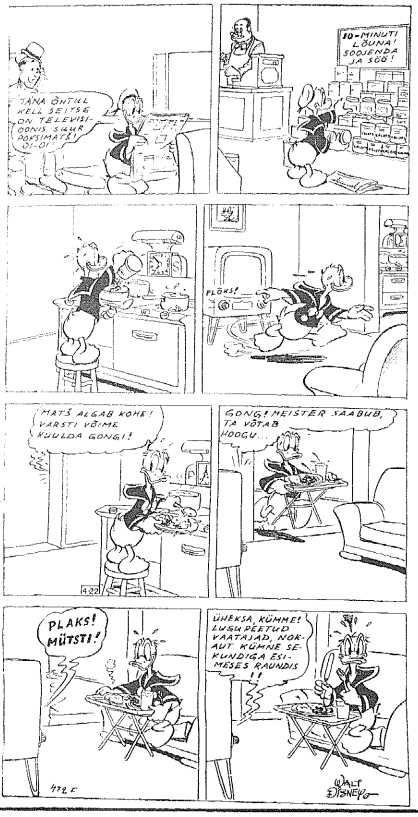

Fantoom

Televisiooniprogramm

TV Lördag

Suomenkieliset ohjelmat:
Finskspråkiga program:
9.30 Tapahtumia. Aktuellt för finskspråkiga.
10.00 Lasten TV: Pala pala. Väri. Barnprogram: Bit för bit. Färg.
10.10—11.00 Muutoksen vuosikymmenet 1. Väri. Kekkonen och Finland. Färg. 1. Förändringarnas decennier.
12.55—14.15/14.30 Alpint: Störtlopp — Wengen. Färg. Sven Plex Petersson.
15.25 Aktuellt i veckan. Textat. Färg.
15.50 Tipsextra. Färg. Leif Larsson och Tommy Engstrand.
17.55 Helgmålsbön från Blåviks kyrka i Östergötland. Färg.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Meddelanden.
18.10 Cousteaus undervattensvärld. Färg. 4. Storm över Antarktis.
19.00 Från A till O. Färg. En resa orden runt med Birgitta Andersson och Bert-Åke Varg.
19.30 Emil i Lönneberga. Färg. 8. När Lina hade tandvärk.
20.00 The Superstars. Färg. Presentatörer: Fredrik Belfrage och Arne Hegerfors.
21.00 Aktuellt, väder.
21.30 TV-nytt.
21.35 Kojak. Färg. Telly Savalas som kriminalkommissarie Theo Kojak vid New Yorkpolisen.
22.25—23.15 Efter min nästa. Färg. Evie Tornquist sjunger och samtalar med Per Grevén.

TELEVISION 2

15.00 Karl Oskars farm. Färg.
15.30 Gäst hos Albert Engström. Färg. Carl-Uno Sjöblom på ateljébesök i Grässlehamn.
16.00 Invandrar-dags: Zdravo Jugoslovenj. Färg.
16.30 ca Mali Vez (Det lilla tåget). Färg. Om en liten bergbana.
17.00—17.05 ca Anslagstavlan. Färg.
17.25 TV-nytt, väder.
17.30 Ordförrådet. Färg. För elever på lågstadiet.
17.50 ca Tillsammans med Kerstin, 6 år. Färg.
18.00 Sant och sånt. Färg.
18.30 Kina-akrobater. Färg.
19.36 Rapport med väder.
20.00 Danspalatsets drottning. Färg. Amerikansk långfilm från 1975.
21.35 Showtime: Melba Moore — det räcker. Färg.
22.25 TV-nytt, väder.
22.30—22.55 Rhoda. Färg. 13. Gift?

TV Söndag

Suomenkieliset ohjelmat:
Finskspråkiga program:
10.15 Uutisvilkko.
Nyhetsveckan.
10.35—11.20 Lennä mun lempeni laula eli Usko Kempin.
Kavalkad av Usko Kemppi-melodier.
16.00—16.15 De stora uppfinningarna: Angmaskinen. Färg.
16.45 Emil i Lönneberga. Textat. Färg.
17.10 Arvingarna. Färg. 13. Dragkamp.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Filmen om Joey. Färg.
19.15 Aikido — japansk sport. Färg.
19.30 Show med Lee Hazlewood och Ann-Kristin Hedmark. Färg.
20.00 Om hur man gör en trävattenledning. Färg. Helmer Andersson i Rödåslund började 1909 att tillverka trävattenledningar, ett yrke han lärt av sin far.
20.20 Gokvåll i stugan. Färg. Med Lasse Holmqvist på luffen i gränsbygd. I kväll hos trikåhandlare Karl Johnsson, Loshult.
21.00 Aktuellt, väder.
21.30 TV-nytt.
21.35—21.45 Söndagskväll med kominister Daniel Sandén. Färg.

TELEVISION 2

12.00 Sportsöndag med tvåan med bl a alpint Wengen, bandy Sverige—Sovjet och SM-skidor.
16.30 ca Gary Engmans program. Färg.
17.25 TV-nytt, väder.
17.30 Mumindalen. Färg. 20. En vacker dam flyter iland.
17.40 Billy Smarts julcirkus. Färg.
18.40 Bäver. Färg.
19.00 Hur ska det gå för Färöarna? Färg.
19.30 Rapport med väder.
20.00 Försommar. Färg. Del 3. Allt går liksom i cirkel.
20.30 Sportspegeln.
21.00 Den första rymdraketen. Färg. Goddard — den första egentliga rymdforskaren — som redan på 1920-talet sköt upp sin första raket med flytande bränsle.
21.50 TV-nytt, väder.
21.55—22.05 Innan vardan. Färg. Gunilla Wrede, skolkonsulent från Eskilstuna.

TV Måndag

Skol-TV:
9.00—9.10 Switch on, nr 16.
9.20—9.40 Till flydda tider. Litteratur före 1700. Ur Medea.
9.45—10.05 Över grenserne. Färg. Danska för mellanstadiet.
10.10—10.35 Under Davids stjärna. Färg. 1. Jerusalem — Helig stad.
12.00—12.30 Extra Aktuellt.
14.00—14.30 De stora uppfinningarna. Färg. Nöden är uppfinningarnas moder.
14.30 Täkern. Färg. Om norra Europas förnämsta fågelsjö.
15.10 Sport igår. Sigge Ericsson. 50-talets största svenske skrinnare som år 1955 lyckades vinna både EM och VM sammanlagt.
15.30 Hela kyrkan sjunger. Färg. Glada sånger från Pingstkyrkan i Umeå. Programledare: Margit Borgström.
16.00 Cirkus Benneweis. Färg.
16.30—17.00 Halvfem. Färg.
17.55 Meddelanden.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Karino. Färg. 13. Priset för framgång.
18.30 Sveriges Magasin. Färg.
19.00 Finansministern kommenterar budgeten. Färg.
19.20 Konstverk berättar: arkitektur på frimärken. Färg.
19.30 Teater: Scapins rackartyg av Moliere. Färg. Regi: Kurt-Olof Sundström.
20.40 Weather Report i Stockholms konserthus. Färg.
21.00 Aktuellt, väder.
21.40 TV-nytt.
21.45—22.15 Författare på verkstadsgolvet.

TELEVISION 2

17.25 TV-nytt, väder.
17.30 Kroppen. Färg. 1. Vad är det som håller oss uppe.
18.00—19.00 Från symbolism till jugend-stil. Färg. Franskt program
19.20 Regionalnytt.
19.30 Rapport med väder.
20.15 Sveriges affärer -76. Färg. Finansminister Gunnar Sträng om årets budgetförslag som också kommenteras av oppositionsledarna.
21.00 De stora uppfinningarna: Glödlampan. Färg.
21.15 Oronfröjd. Färg. Med SR:s Symfoniorkester.
22.15—22.20 TV-nytt, väder.

TV Tisdag

10.00 Switch on nr 16.
10.10—10.30 Holländska bilder.
10.35—10.55 Barnkunskap: Tidiga skoåren. Johan 10 år.
12.00—12.15 Föremålen berättar, åk 4. 2 Skeppen.
12.20 Barnkunskap: Institutionskunskap. Färg. 1. Att vara utvecklingsstörd.
12.45—13.05 Slöjd. Färg. 2. Mellanstadiets slöjd.
13.10 Skeppet. Färg. 1. Resan till det sköna.
13.35—13.55 Musik fyra. Program 3 för lärare.
14.00—14.20 Musik fem. Program 2 för lärare.
14.30—14.45 Lärarprogram: Dramatisk verksamhet.
16.30—17.00 Halvfem. Färg.
17.55 Meddelanden.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Ventilen. Färg. Insändarprogram för barn.
18.30 Sveriges Magasin. Färg.
19.30 Det är ju bara djur. Färg.
20.00 Inför Rosenkavaljeren. Färg. Elisabeth Söderström och Folke Abenius berättar om morgondagens operaföreställning.
20.20 Gokvåll i stugan. Färg. Med Lasse Holmqvist på luffen i gränsbygd.
21.00 Aktuellt, väder.
21.30 TV-nytt.
21.35—23.15 En färdledares död. Färg.

TELEVISION 2

17.25 TV-nytt, väder.
17.30—18.00 Kroppen. Färg. 2. Varför måste vi andas?
18.45 SM-extra. Färg.
19.00—19.20 Kvällsöppet — extra. Färg. Ett "Barnöppet" för de yngsta som skall försöka ge sin syn på vardagen, mamma—pappa och sig själva. Kvällsöppet Stockholm ägnar den här veckan bl a åt temat föräldrar—barn.
19.20 Regionalnyheter.
19.30 Rapport med väder.
20.00 Stjärnorna blicka ned. Färg. Engelsk följetong i 13 delar.
20.50 Välj kurs! Färg. Smakbitar ur vårens kurser för vuxna.
21.00 Där komma skaror tågande. En berättelse från industrialismens barndom.
21.40 Kvällsöppet. Färg. Åke Wilhelmsson.
22.25—22.30 TV-nytt, väder.

TV Onsdag

9.00—9.30 Idéhistoria. Färg. 2. Om döden-attityder och traditioner.
9.45—10.05 I Latinamerika. Färg. 1. Latinamerikanska bilder.
10.10 Skeppet. Färg. 1. Resan till det sköna.
12.00—12.15 Musik tre.
12.20 Filmkunskap. 1. Film och verklighet.
12.45—13.05 Socialkunskap: Problem i välfärd. 1. Vera ett alkoholfall.
16.30—17.00 Halvfem. Färg.
17.55 Meddelanden.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Bakom kulisserna. Färg.
18.30 Sveriges Magasin. Färg.
19.00 Rosenkavaljeren. Färg. Komedi i tre akter av Hugo von Hofmannsthal. Akt 1: Fältmarskalkinnans sovgemak. Musik: Richard Strauss. Regi: Knut Hendriksen.
20.15 ca Aktuellt, väder.
20.40 ca Rosenkavaljeren. Färg. Akt 2: En praktfull mottagningssal i herr von Faninals palats.
21.40 ca TV-nytt.
21.45 Bakom kulisserna med Sigvard Hammar. Färg.
22.05—23.10 ca Rosenkavaljeren. Färg. Akt 3: Ett rum i ett tvivelaktigt utvärdshus.

TELEVISION 2

17.25 TV-nytt, väder.
17.30—18.00 Kroppen. Färg. 3. Maten som vi äter — vart tar den vägen?
19.00—19.20 Kvällsöppet - extra. Färg.
19.20 Regionalna nyheter.
19.30 Rapport med väder.
20.00 Gengångarmodet. Färg.
21.00 Bland folk och spelmän i Äppelbo. Färg.
21.50 Kvällsöppet. Färg. Åke Wilhelmsson.
22.35—22.40 TV-nytt, väder.

TV Torsdag

9.00—ca 10.15 Matinéteater.
12.00—12.35 Vad vet vi om de utvecklingsstörda? 1. Lasse liten, världen är så stor.
12.45—13.05 Slöjd. Färg. 3. Textilslöjd på högstadiet.
13.10 Filmkunskap. 1. Film och verklighet.
13.35—13.55 Fyra epoker — fyra miljöer. 1. Medeltiden.
14.30—14.50 Musik fyra. Program 3 för lärare.
16.30—17.00 Halvfem. Färg.
17.55 Meddelanden.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 På kul. Färg. Sång och musik och litet prat.
18.25 Frimärken berättar. Färg.
18.30 Sveriges Magasin. Färg.
19.30 En odlerska. Färg. Porträtt av Petra, ägarinna till en annorlunda konstsalong på Söder i Stockholm.
20.05 Framgång med förhinder. Färg.
21.00 Aktuellt, väder.
21.30 TV-nytt.
21.35—22.05 Sportextra.

TELEVISION 2

17.25 TV-nytt, väder.
17.30 Kroppen. Färg. 4. Hur kan vi tänka, göra olika saker, se och höra.
18.00 Journalen. Färg. Medicinskt magasin sammanställt av Göran Karlefors. Asiaten, Hongkong och Spanska sjukan.
18.30 Försommar. Färg. Textat. Del 3. Allt går liksom i cirkel.
19.00 Slalom. Färg.
19.20 Regionala nyheter.
19.30 Rapport med väder.
20.00 Dokument utifrån. Färg.
20.30 Idolerna. Färg. Rallyförarna
21.00 Kaffepaus. Färg. Varje svensk håller i sit över 2000 koppar kaffe i genomsnitt per år. Varför dricker vi så mycket och hur farligt är det? Lars Jönvik har träffat personerna som styr spelet kring vårt kaffe.
21.30 Kvällsöppet. Färg. Åke Wilhelmsson.
22.15—22.20 TV-nytt, väder.

TV Fredag

Skol-TV:
9.00—9.45 Gudstjänst från synagoga. Färg.
10.00 Switch on 16.
10.10—10.35 Filmkunskap. 2. Att skapa en verklighet på film.
12.00—12.20 Vår kommun.
12.45—13.05 Slöjd. Färg. 4. Trä- och metallslöjd.
13.10—13.30 Vad ska jag göra nu då? Svenska för vårdlinjen.
14.00—14.20 Musik fem.
14.30—14.50 Socialkunskap: Problem i välfärd. 1. Vera ett alkoholfall.
16.30—17.00 Halvfem. Färg.
17.30 Tapahtumia. Aktuellt magasin för finskspråkiga.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Kristian — 5 år. Kristian, som är CP-skadad, bor med sin mamma och sina två bröder i ett samhälle utanför Oslo.
18.30 Sveriges Magasin. Färg.
19.30 Fler kvinnor i politiken. Färg. Medv. bl a: Alva Myrdal, Eiwor Marklund, Kerstin Anér, Karin Söder, Jörgen Westerståhl, Ulla Sallert och tecknaren Ewert Karlsson (EWEK).
20.00 Vart tar dessa djur vägen? Färg. San Francisco-buktens stränder en gång beskrivna som ett naturens underverk, håller på att fyllas ut och bebyggas. Sakindustrin breder ut sig och miljoner liter kloakvatten spolas ut varje dag. Hur skall det gå för alla sällsynta arter som lever här?
20.30 Sjung inte så fegt. Färg. Ett möte mellan den amerikanska sångerskan Cyndee Peters och värmländska Ojebo-kören samt skolkörer från Karlstad och Storfors. Stockholms Slims Blues Band svarar för det instrumentala stödet.
21.00 Aktuellt, väder.
21.30 TV-nytt.
21.35—23.05 Firmafesten. Färg. Svensk långfilm från 1972. Regi: Jan Halldoff.
I rollerna: Siv Andersson, Lars Berghagen, Rolf Bengtson, Bert Ake Varg, Lauritz Falk, Lars Amble, Diana Kjaer, Nils Hallberg, Christina Carlwind, Bo Halldoff, Reimers Ekberg, Henry Lindblom, Göthe Grefbo, Christer Ekman, Sissi Kaiser, Stellan Skarsgård m fl.

TELEVISION 2

17.25 TV-nytt, väder.
17.30 Kroppen. Färg. 5. Nu är hela kroppen nästan färdigbyggd!
18.00 Baletiskorna. Färg. Engelsk serie. Andra delen.
18.30 Paper Moon. Färg. 10. Uppståndelse om återuppståndelse.
19.00 Sifferleken. Färg. Programledare: Bo Sigheden. Domare: Carl-Erik Fröberg.
19.20 Regionala nyheter.
19.30 Rapport med väder.
20.00 Carl Michael Bellman. Färg. Fredmans epistlar n:o 71 och 41 framförda av Trio CMB, med Fred Akerström, Katarina Fritzén och Örjan Larsson.
20.15 Andersson & Wesenlund. Färg. Underhållning med Birgitta Andersson, Rolv Wesenlund och Berndt Egerbladh med Kenneth Steags ork.
21.00 Baretta. Färg. Amerikansk kriminalserie med Robert Blake som Tony Baretta, kriminalpolis i många skepnader. Brott i bilden.
21.50 Multinationella jättar: 1. Företagen styr världen. Färg. I sitt avslöjande och kritiska reportage om de multinationella företagen framställer den kände tyske samhällsreporten Gerhard Bott de nationella regeringarna som statister i ett politiskt och ekonomiskt maktspel som helt behärskas av företagen.
22.35—22.40 TV-nytt, väder.